

**VERSLAG VAN DE SESSIE VAN DE RAAD DER GEMEENTE HAARLEMMERMEER
OP DONDERDAG 24 SEPTEMBER 2020**

Onderwerp: Kadernota Warmtetransitie Haarlemmermeer (2020.0000491)

Voorzitter: dhr. P.J. Boerman

De leden: dhr. M.L. Beusenberg, dhr. T.M. Blom, mw. N.M. Elfers, dhr. A.L.M. den Elzen, mw. G.D.W. van 't Hull-Bettink, dhr. W.G. Jansen, dhr. R. Kenselaar, dhr. J.C. Koomen, dhr. H.P. Spijker, dhr. E. Vermeulen, dhr. J.P.H. de Vries

Griffier: mw. E.H.M. Ouwehand-Brussel

Portefeuillehouder: dhr. J.N.J. Nobel

Insprekers: dhr. R. van den Berg, dhr. N. Kruisheer

De VOORZITTER: Welkom iedereen, welkom bij de sessie Kadernota Warmtetransitie Haarlemmermeer. We gaan vanavond een stuk bespreken dat 1 oktober a.s. op de stemmingenlijst staat, laten we hopen op een warm debat. Ik meld u eerst dat we twee insprekers hebben waarmee we de sessie beginnen. De eerste inspreker is Remco van den Berg. U kent de regels, u heeft vijf minuten om de raad toe te spreken.

De heer VAN DEN BERG: Dank u voorzitter. Ik zal mezelf even voorstellen, ik ben Remco van den Berg. Wij wonen nu vijftien jaar erg fijn hier in de Haarlemmermeer. Als ondernemer ben ik twintig jaar in de bouw werkzaam, te weten met advies, calculatie en onderhoud voor bedrijven en particulieren. Zo hebben wij vanmiddag bijvoorbeeld een nieuwe loods voor Van Groningen, u allen bekend denk ik, opgeleverd in Vijfhuizen. Het is een mooi duurzaam kantoorpand geworden met zonnepanelen en luchtwarmtepomp want er is geen gasaansluiting. Zo begeleid ik ook de bouw van villa's, aanbouwen, verbouwingen en verduurzaming van bestaande woningen in opdracht van bijvoorbeeld woningbouwverenigingen en particulieren.

Ik wil graag de volgende zaak aan u voorleggen. Een opdrachtgever van mij met een woning van vijftien jaar oud, energielabel D, heeft het idee die woning te verduurzamen. Samen met onze vaste installateur hebben we de woning opgenomen en in samenspraak met de bewoners het idee opgevat voor een dakopbouw om zodoende het dakoppervlak te vergroten. Relatief makkelijk omdat de woning in zijn geheel naar voren steekt, oftewel twee gevels in dezelfde stijl materiaal en kleuren omhoog trekken, het dak doortrekken en het dak is verdubbeld. Zo loopt het dakvlak en de gevel van het blok gewoon door, zo passen er dus twintig zonnepanelen op het dak. Zoals bekend, een woning met een luchtwarmtepomp verwarmen met warm tapwater vraagt veel energie. Dit moet je dus proberen zelf op te wekken zodat je CO₂-neutraal bent. Een lang verhaal kort, de bewoners enthousiast, ikzelf als bouwkundige enthousiast en de installateur ook enthousiast. Een boilervat en de techniek vergen ook de nodige ruimte. Dit is door de uitbouw getackeld, dus ik ga tekenen en schetsen en dien een conceptaanvraag in. De behandelend ambtenaar snapt het idee, maar na vijf, zes weken is het antwoord nee. We zijn nog steeds vol goede moed en overleggen over de schetsen en motiveren ons plan. We willen uitbouw voor meer zonnepanelen voor een beter label, we halen de energietransitie aan en verduurzaming op eigen initiatief, de dakpannen van de burens worden hergebruikt, gewoon een goed en eerlijk verhaal als je het mij vraagt. Maar na twee weken weer een nee. De bouwkundige commissie haalt zelf nog de kruimelgevallenregeling aan, deze is afgelopen zomer nog uitgebreid.

Deze regeling is opgesteld om in bepaalde gevallen, ook voor bijvoorbeeld een dakopbouw, goedkeuring te krijgen waar dat botst met het bestemmingsplan. We denken 'dat is een opening', maar niet dus.

Hoe kan het zo zijn dat in deze tijd van klimaatverandering, het Akkoord van Parijs en terwijl we zelfs moeten versnellen, niet constructief wordt meegewerkt? Ik vind dat ook kan worden gezegd 'goed idee, de gevels worden in dezelfde stijl en materialen doorgetrokken, er zijn wel wat knelpunten maar we gaan kijken hoe we, met bijvoorbeeld de kruimelgevallenregeling, hierop een stempel kunnen geven'.

Met de energietransitie Haarlemmermeer die het eigen initiatief van de burgers hoog in het vaandel heeft staan, mag de duurzaamheid van mij een stuk zwaarder wegen. Zonder eigen initiatief en medewerking van de burgers is dit plan gewoon gedoemd te mislukken. Je moet de burgers juist nu hierin betrekken en mee krijgen. De zaken die ik nu voorleg, zult u vaker tegenkomen. Er wordt gesteld dat er in 2021 een wijk wordt aangewezen die van het gas af zal gaan. Voor een woning met een energielabel A of B is het nog relatief makkelijk te doen, maar met label C, D of slechter is het niet te doen.

Maar dan de betaalbaarheid. € 30.000,00 komt eerst. Twee weken geleden stond in de landelijke media nog een artikel dat een investering nooit woonlastenneutraal uit te voeren is. Een investering van minimaal € 30.000,00 is voor veel mensen, zeker in deze onzekere tijd, onhaalbaar. Oudere woningen gaan nog veel meer kosten. Het document Energietransitie Haarlemmermeer is erg ambitieus. De Europese Commissie vraagt zelfs nog te versnellen dus ik vraag me af hoe de gemeenten dit gaan oppakken. En het belangrijkste is: hoe ga je dit betaalbaar houden? Eigen initiatief rond duurzaamheid mag en moet, vind ik, in deze tijd meer worden gewaardeerd. Ik wil u bedanken voor uw tijd en aandacht.

De VOORZITTER: Dank u. Zijn er verduidelijkende vragen aan de heer Van den Berg? Ik zie er twee, ten eerste mijnheer Blom van CDA.

De heer BLOM: Wat was de motivatie voor de afkeuring van het eerste project voor de dakopbouw?

De heer VAN DEN BERG: De motivatie is dat de woning naar voren steekt en dat geeft een bepaald stedenbouwkundig ritme aan de straat. Dat snap ik, maar dat dit doorwerkt naar de zijgevel en de achtergevel, snap ik niet. En in deze tijd moeten we verduurzamen. Als je met twintig zonnepanelen je woning zelf kunt verwarmen, vind ik dat je daar iets meer gewicht aan moet geven. Mensen moeten gewoon heel veel verduurzamen.

De VOORZITTER: Dat lijkt me verduidelijking genoeg. Mijnheer Den Elzen had nog een vraag en dan mijnheer Koomen.

De heer DEN ELZEN: Dat klopt, een verhelderende vraag, mijnheer Van den Berg. Bedankt trouwens voor het inspreken. U gaf in uw inbreng aan dat u alleen maar een nee kreeg, maar ik begrijp dat er nog een komma achteraan kwam en dat het werd beargumenteerd. Maar is ook meegedacht over hoe het een ja zou kunnen worden?

De heer VAN DEN BERG: Nee, er is niet meegedacht. Er is zelfs de kruimelgevallenregeling nog een keer aangehaald om buiten het bestemmingsplan om, toch een stempel te geven op een vergunning. Die is wel aangehaald, maar daarna weer helemaal doorgestreept. Dus ik vind dat je in deze tijd van klimaatverandering ook moet meedenken met bewoners en eigen initiatief en participatie mee moet laten wegen.

De VOORZITTER: Helder. Mijnheer Koomen, D66.

De heer KOOMEN: Dank u wel voorzitter. Richting inspreker, dank voor uw inspraak en u zegt het zo mooi. D66 heeft precies hetzelfde standpunt. Tegelijkertijd blijft het in de praktijk zo weerbarstig, maar eigen initiatief meer waarderen is nodig en het belang van duurzaamheid moet echt zwaarder wegen want de klimaatverandering is urgent. Ik heb een vraag voor u want daar zijn we het wel over eens. U gaf aan dat de investering niet haalbaar is. U bent daar zelf bereid een investering te doen, begrijp ik, maar tegelijkertijd is het natuurlijk ook mogelijk om bijna gratis te lenen voor dit soort investeringen en het verdient zich terug. Ik vroeg me af of u daar bekend mee bent of daar slechte ervaringen mee heeft. Kunt u daar nog iets over toelichten?

De heer VAN DEN BERG: Twee weken geleden kwam in het nieuws dat je voor een investering van € 30.000,00 moet gaan besparen op je energienota, maar die investering haal je niet binnen dertig jaar terug. Dus zomaar even € 30.000,00 lenen is voor sommige mensen haalbaar, maar als je een label hebt van C, D of E, moet je wel voor € 60.000,00 verbouwen want daar moet je echt aan werken. Dat is voor veel mensen niet haalbaar in deze tijd. Er moet heel veel verduurzaamd worden, maar dan mogen we denk ik wel gas gaan geven, of eigenlijk van het gas af.

De VOORZITTER: Die grap wilde ik ook al maken. Het lijkt me voldoende verduidelijkt. Al die andere punten, zoals die betaalbaarheid, lijken me wel iets dat terugkomt in het debat dadelijk. Zijn er verder nog verduidelijkende vragen? Ik zie mijnheer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Dank u voorzitter. Ik wil mijnheer Van den Berg enorm bedanken voor zijn inspraak. U bent de zoveelste die we horen die tegen een muur van onwil aanloopt bij de gemeente en het is echt heel treurig dat u de zoveelste bent die dat aan ons komt melden. Ik wil eigenlijk direct de vraag aan de wethouder stellen hoe het toch komt dat we zo'n gemeente zijn waarin we elke keer mensen hebben die met geweldige initiatieven komen zoals...

De VOORZITTER: Nu grijp ik toch even in want dat lijkt me typisch een vraag die we dadelijk in het debat gaan behandelen.

De heer VERMEULEN: Ik wil ook graag van de wethouder horen wat die hierover te zeggen heeft.

De VOORZITTER: Dat lijkt me toch iets voor straks want we zitten vandaag aan het debat over de warmtetransitie en we gaan ook met elkaar debat voeren en met het college. Dat lijkt me typisch een vraag die ook uit het stuk volgt. Zijn er verder nog verduidelijkende vragen aan de heer Van den Berg die het debat ook helpen? Mijnheer Beuseenberg, SRH.

De heer BEUSENBERG: Dank u voorzitter. Ook namens SRH bedankt voor het inspreken, mijnheer Van den Berg, ik heb een concrete vraag. Is het zo dat er mogelijk mensen hebben geklaagd, burenen bijvoorbeeld? Bent u daarvan op de hoogte? Er is geen aankondiging van protest geweest? Helemaal niet? Heeft u het met de burenen besproken wat u van plan bent?

De heer VAN DEN BERG: Een aantal burenen is het bekend maar het is nog een conceptaanvraag om dus eerst te toetsen of het mogelijk is. De behandelend ambtenaar snapte het helemaal en vond het een goed idee, dat je je dak wilt vergroten om meer zonnepanelen te plaatsen en zo meteen van het gas af te kunnen, maar dan krijg je gewoon een nee en nog een keer een nee. Dan wordt wel de kruimelgevallenregeling aangehaald, waar nog ruimte is om een akkoord te geven, maar die wordt net zo hard weer weggestreept.

De heer BEUSENBERG: Ik heb daar een vervolgvraagje op. Heeft u gevraagd 'wat moet ik dan wel

doen om het wel goedgekeurd te krijgen?'

De heer VAN DEN BERG: Ik word steeds van het kastje naar de muur gestuurd. Nu zeggen ze: dan moet je een architect of een stedenbouwkundige in de arm nemen. Ik heb nu zelf alles getekend voor deze klant, maar we gaan niet voor duizenden euro's laten tekenen, snapt u dat? Oké.

De VOORZITTER: Ik dank u voor uw inbreng. Ik denk dat het handig is als we naar de tweede inspreker gaan en dat is de heer Kruisheer. Dank u mijnheer Van den Berg, ik nodig u uit het debat te blijven volgen.

De heer KRUISHEER: Goedenavond, mijn naam is Niek Kruisheer. Ik kom hier namens de bewonersvereniging De Fortwachters in Vijfhuizen en ook namens het Kunstfort in Vijfhuizen. We hebben net als de vorige spreker een paar jaar geleden bedacht dat we van het gas af wilden en daar waren drie motieven voor: iemand had familie in Groningen, de meeste mensen hebben een hekel aan Poetin, maar we willen vooral wat doen voor de planeet, dat is eigenlijk de bindende factor. We hebben houten huizen. Ik weet niet of u bekend met het Kunstfort, maar dat zijn dus lichte constructies. We zijn een beetje vastgelopen in de technieken die beschikbaar zijn om die huizen dan te verwarmen want je moet eigenlijk met een hoog temperatuursysteem werken en een normale warmtepomp is met laagtemperatuur. We hebben geen beton dus we kunnen geen massa opslaan, dat is allemaal technisch. Maar dankzij u en dankzij de provincie Noord-Holland zijn we in contact gekomen met twee adviseurs van SamenWarm en het NIAG. Die hebben voor ons een plan uitgerold, een voorlopig schetsplan. Het komt erop neer dat we de energie-inhoud van het water rond het Kunstfort kunnen gebruiken middels een warmtepomp om alle achttien woningen, maar ook het Kunstfort en de Genieloods te verwarmen. Dus dat lijkt een heel veelbelovend plan. Zij hebben mooie schema's gemaakt en een aanzet voor een businesscase en we hebben ook contact gezocht met mensen die ons helpen met het oprichten van een energiecorporatie want dat moet dan ook. Het probleem is dat we een onrendabele top hebben van ongeveer € 100.000,00. Ik rond het even af, het is geloof ik iets minder. We zouden in aanmerking kunnen komen voor een subsidie, een landelijke regeling die eraan zit te komen, iets met een afkorting en twee plussen. Ik ben even de naam kwijt. Die regeling kunnen we alleen maar aanvragen als we het plan verder kunnen uitwerken. Dus de technische uitwerking, maar ook de businesscase moet gewoon een slag verder worden doorgezet en dat kunnen we niet. We hebben niet de technische kennis om een aquathermieproject en een kleinschalig warmtenet uit te werken. Ik heb begrepen dat de nota die u gaat behandelen misschien mogelijkheden biedt om initiatieven zoals dat van ons te ondersteunen. We zouden het zeer op prijs stellen als we daar ondersteuning bij zouden kunnen krijgen en dan gaat het in eerste instantie om het doordenken van het concept dat is voorgesteld door de adviseurs om op die manier een landelijke subsidie te kunnen ontsluiten. Ik dank u voor uw aandacht.

De VOORZITTER: Ik dank u voor het keurig binnen de tijd blijven. Maar ik kan me zo voorstellen dat er nog verduidelijkende vragen zijn. Ik zie mijnheer Beusenberg namens SRH.

De heer BEUSENBERG: Dank u wel voorzitter, dank voor het inspreken, maar als ik het goed begrijp, wilt u van de raad horen dat we aan de wethouder vragen 'ondersteun die man'? Klopt dat?

De heer KRUISHEER: Dat zou heel mooi zijn ja, zeker.

De heer BEUSENBERG: Dan is het duidelijk, dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: Zijn er nog andere verduidelijkende vragen? Mevrouw Van 't Hull, namens de VVD.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dank u wel. Wat voor mogelijkheden ziet u in deze kadernota? Want u geeft

aan 'dat biedt misschien mogelijkheden', maar misschien kunt u dat verduidelijken?

De heer KRUISHEER: Ik heb begrepen dat de gemeente, en de provincie ook trouwens, niet rechtstreeks kan investeren in onze installatie die we nodig hebben, maar misschien kunt u wel in het kader van deze nota ons helpen met onze adviseurs financieren, die we dus nodig hebben voor een landelijke subsidie om onze plannen verder uit te werken omdat dat technische kennis vraagt die we gewoon niet bezitten. En we hebben als bewonersvereniging ook geen budgetten en het Kunstfort zoals u weet, is een armlastig geheel. De budgetten ontbreken om deze technische uitwerking voldoende op niveau te brengen, ook de businesscase trouwens, om de subsidieaanvraag voor het rijk rond te krijgen. De kans is best groot dat we die subsidie krijgen, heb ik begrepen van onze adviseurs, als we die slag zouden kunnen maken. Dus ik wil de gemeente vragen of ze ons daarbij zou kunnen ondersteunen. Als de onrendabele top zou zijn weggenomen, dat heb ik ook begrepen uit het rapport, is het wel een zowel technisch als financieel haalbaar concept dat de energielasten niet hoger maakt dan ze nu zijn. Voor de bewoners is dat een belangrijk punt.

De VOORZITTER: Ik vind het helder. Maar misschien zijn er nog vragen? Mijnheer Vermeulen vindt het nog niet helemaal helder, die wil nog een vraag stellen.

De heer VERMEULEN: Ik heb inderdaad een vraag. Er zitten in de gemeente Haarlemmermeer nog ongeveer een goede 155.000 inwoners in hetzelfde schuitje als u en die hebben allemaal natuurlijk te maken met een onrendabele top, we hoorden het net van de vorige inspreker. Waarom zouden we u een uitzonderingspositie moeten geven ten opzichte van de andere inwoners?

De heer KRUISHEER: Ik zou dat helemaal niet willen, ik zou de voorkeur eraan geven dat u iedereen zou helpen want ik denk dat de energietransitie een zeer ernstige en noodzakelijke kwestie is. Het enige is dat we wel een bewonersvereniging hebben en samenwerken met het Kunstfort en we kunnen technisch een kleinschalig warmtenet realiseren. Ik vraag u ook niet om die onrendabele top weg te nemen, dat zou via die rijkssubsidie moeten gaan, dat is die subsidie met die afkorting en die twee plussen. Alleen moeten we nog een ontwikkelstap maken en die kunnen we gewoon zelf niet maken, dat is een technische uitwerking van een plan, en ook van de businesscase.

De VOORZITTER: Toch nog een vraag, mijnheer Jansen, GroenLinks.

De heer JANSEN: Nu ben ik toch een beetje nieuwsgierig om welk bedrag het dan gaat.

De heer KRUISHEER: Naar ik begrepen heb gaat het om achttien huishoudens en het Kunstfort met het restaurant en de Genieloods, dat is een expositieruimte die bij ons op het terrein staat. Die zouden bij elkaar geholpen zijn in deze eerste volgende slag met een bedrag tussen de € 15.000,00 en € 20.000,00. Dat is dan om het uit te denken, dus de technische uitwerking van dat aquathermieproject waarvan nu nog maar een globaal schema is om dat allemaal goed door te rekenen. Het waterschap eist overigens ook nog een onderzoek naar de kwaliteit van het water want het water koelt af en wordt dan geloosd en vervolgens moet er weer water uit de Ringvaart bij het fort komen. Maar het waterschap is zo enthousiast dat men bereid is om het rapport dat ze zelf eisen ook zelf uit te voeren. Dus dat is heel prettig.

De VOORZITTER: Zeker. Dank, volgens mij heeft u voldoende... Nee, mijnheer Vermeulen wil hier nog een vraag over stellen die niet naar het debat kan, denk ik?

De heer VERMEULEN: Nee, inderdaad. Ik hoor dat er met achttien huishoudens een restaurant en een expositieruimte daar per gezin of bewoner slechts een goede € 1.000,00 nodig is, dus mijn vraag

is: wat doet u hier?

De heer KRUISHEER: Ik kom u vragen namens het Kunstfort en die bewoners ons te helpen dat bedrag op tafel te krijgen. Dat kom ik hier doen.

De VOORZITTER: Volgens mij was die vraag ook helder. U heeft het helder verwoord en het is aan de raadsleden om daar iets mee te doen en in hun termijn daar iets van te vinden denk ik. Laten we daarmee gaan beginnen, ik dank u ook voor uw inspraak en nodig u ook uit om het debat te blijven volgen. Mijnheer Blom wil graag als eerste het woord. Hij was er als de kippen bij!

De heer BLOM: Ja voorzitter, we hebben maar een uur.

De VOORZITTER: U heeft helemaal gelijk. Maar u kent mij, ik ben heel streng op de tijd.

De heer BLOM: Ik maak me altijd zorgen over de tijdsplanning en op tijd naar huis.

De VOORZITTER: Als u mij helpt, mijnheer Blom, komt dat vast goed.

De heer BLOM: Ik begin gelijk. We bespreken hier de kadernota Warmtetransitie Haarlemmermeer. De warmtetransitie is de omschakeling van onze in hoofdzaak gasgestookte verwarmingsketels naar een andere manier om onze huizen en gebouwen CO₂-neutraal te verwarmen. Ik kan me de vorige warmtetransitie nog goed herinneren; de aansluiting op het aardgasnet in de jaren '70 van de vorige eeuw van mijn ouderlijke woning, waarbij de kolenkachel in de voorkamer en de oliekachel in de achterkamer werden vervangen door een aardgasgestookte centrale verwarming. Supermodern in die tijd. Ook de geiser die gevoed werd door gasflessen, werd omgebouwd en op het aardgas aangesloten. De vooroorlogse woning werd een stuk comfortabeler en de financiële aderlating van mijn vader was gauw vergeten. Door het voor bijna iedereen mogelijk te maken om aan te sluiten op het gasnet verliep de transitie vlot, en iedereen werd er beter van, op een enkele kolenboer na. De transitie waar we nu voor staan, is een ander verhaal. De gasgestookte verwarming van onze huizen en gebouwen is technisch goed geregeld dus qua comfort zal er geen grote stap vooruit gemaakt worden. De motivatie om van het gas af te gaan is het beperken van de CO₂-uitstoot waardoor de opwarming van onze aarde een halt toegeroepen wordt. Ook het afsluiten van het gasveld in Groningen en het verminderen van de afhankelijkheid van Rusland als gasleverancier spelen hierbij een rol. De financiële component is belangrijk. De woningen dienen geïsoleerd te worden waardoor de warmtevraag afneemt. Wat dan weer een besparing oplevert. Deze verminderde warmtevraag is ook nodig om een overstap te kunnen maken naar een andere warmtebron. De keuze uit warmtebronnen in Haarlemmermeer is beperkt. Er is hier namelijk geen industrie die grote hoeveelheden restwarmte produceert en de datacenters hebben hun restwarmte nog niet in een praktische toepassing gepresenteerd. De warmte uit de lucht, de bodem of het oppervlaktewater is bruikbaar, maar door het gebruik van pompen komt er een elektriciteitsvraag die bij gasgestookte installaties niet of nauwelijks aanwezig is. De verzwaren van het elektriciteitsnet is hierdoor noodzakelijk. Voorzitter, deze nota bespreekt de kaders van de warmtetransitie en blijft daardoor nog ver weg van de praktische oplossing van het warmtevraagstuk. We begrijpen dat het zinnig is om een maatschappelijk probleem eerst van alle kanten te bestuderen en daarbij iedereen te consulteren, maar hiermee verliezen we ook veel tijd. Die tijd hebben we eigenlijk niet. Het CDA is er groot voorstander nu al de eerste stappen te zetten. We zijn bij de overstap naar elk ander systeem dan een gasgestookte verwarming genoodzaakt onze huizen en gebouwen te isoleren en te voorzien van een ventilatiesysteem met een warmteterugwinunit waarbij de uitgestroomde lucht in een warmtewisselaar de instromende lucht opwarmt. Met dit gegeven kan iedereen eigenlijk al aan de slag met het voordeel dat het meteen iets oplevert en ieder is dan ook op tijd klaar om aan te sluiten op het systeem dat in zijn buurt of

straat aangeboden gaat worden. Door deze voorbereiding op onze woningen en gebouwen hopen we dat de transitie vlot en binnen de afgesproken tijd kan verlopen. Tot zover, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u. Ik heb een lijstje gemaakt en mijnheer De Vries namens de ChristenUnie-SGP staat daar als tweede op.

De heer DE VRIES: Dank u wel voorzitter. Ik heb helaas de informatiebijeenkomst van 3 september jl. niet bij kunnen wonen, maar de presentatie die ik daarvan heb gezien, is helder en overzichtelijk. Dat was mooi. We vragen ons wel af of de rol van de gemeente zoals die wordt beschreven in de stukken voldoende is om de transitie van de grond te krijgen. Het blijft in het algemeen bij regisseren en faciliteren. 'Het realiseren van energieprojecten en warmtenetten vinden we een taak van private partijen en lokale initiatieven' zo staat op pagina 3 van het raadsvoorstel. En even verder 'Het is voor behalen van de rijksdoelstelling van belang dat wij regie voeren en bijsturen waar nodig'. In de kanttekening even verderop staat 'De voortgang wordt sterk afhankelijk van het aantal initiatieven en de omvang van deze initiatieven', en 'met de gekozen strategie wordt ook de verantwoordelijkheid bij inwoners neergelegd'. Collega's, draagvlak is al een dingetje, we hebben het de insprekers ook horen zeggen in zekere zin, maar in hoeverre verwacht u dat inwoners zichzelf organiseren, buiten de laatste inspreker die we net hadden, en kennis en kunde inwinnen? Gelukkig lezen we dan wel weer in de kadernota zelf, in de samenvatting: 'Wanneer we vanuit onze planning willen starten in een wijk wanneer er nog geen concreet initiatief is, onderzoeken we zelf de mogelijkheden om de wijk van toekomstbestendige warmte te voorzien'. Dat is net weer een iets andere insteek.

Even over de eerste inspreker. Het verbaast me eigenlijk al niet meer dat er toch weer een nee uitkomt bij iemand die toch creatief nadenkt in de richting waarin wij willen.

En een ander punt dat ik nog even wil ter sprake brengen, betreft de houtige biomassa die in het stuk voorkomt. Toen dacht ik 'hè?' en er staat ook nog 'geïmporteerde' voor. Toen dacht ik 'we hebben het er toch in onze raad over gehad dat we er niet zo blij mee zijn als schepen uit Canada en de Baltische staten komen met houtige biomassa?' En dat staat er nog even zo vrolijk in. Dus daar wil ik ook wat over horen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mijnheer Beusenberg heeft een vraag voor u, mijnheer De Vries.

De heer BEUSENBERG: Dank u voorzitter, ik hoorde van mijnheer De Vries een lichte mate van irritatie over het feit dat een van de insprekers niet geholpen zou worden. Klopt dat?

De heer DE VRIES: Ja, een beetje moedeloosheid. Ik ken de finesses niet maar het verhaal is iedere keer dat iemand met een initiatief komt, dat er in eerste instantie enthousiast op wordt gereageerd door de ambtenaren en dat er naar mogelijkheden wordt gekeken en dat de buitenstaander denkt 'dat is creatief denken en dat is leuk oplossen', en dat er vervolgens weer een nee komt zonder dat er dan een bevredigende grond onder zit. Dat is wel iets waarvan ik dan denk 'ja, dat is toch wel weer jammer'. En als je het dan hebt over draagvlak creëren, denk ik 'hier heb je iets gemist'.

De VOORZITTER: U wilt hierop verder, mijnheer Beusenberg, maar wilt u verder over iets wat mijnheer De Vries zei, of iets richting het college? Nog een keer dan.

De heer BEUSENBERG: Dank u voorzitter. Misschien lijkt het mijnheer De Vries goed om daar een keer als raad met een motie over te komen om een en ander vlot te trekken want het irriteert u, maar mij ook.

De VOORZITTER: Dank u. Mevrouw Elfers, HAP, mag ik u het woord geven?

Mevrouw ELFERS: Dank u wel voorzitter, dat mag. Allereerst wil ik namens mijn fractie complimenten overbrengen voor de prettige leesbaarheid van de kadernota en uiteraard ook voor de PowerPointpresentatie. Warmtetransitie is geen makkelijk onderwerp. En zoals u ook aangeeft, is dit het thema binnen de energietransitie dat de inwoners van onze gemeente het meest raakt. Alleen al daarom is HAP blij dat ook in dit stuk participatie een prominente rol heeft. Mijn fractie vindt de volgende punten voor vanavond het belangrijkste: draagvlak, dat hebben we inmiddels vaker gehoord, informatie, communicatie en participatie, financiering en de voorbeeldfunctie van de gemeente.

Ten eerste draagvlak. Deze kadernota is een eerste stap voor Haarlemmermeer om een bijdrage te leveren aan de realisatie van het nationale Klimaatakkoord. De stip bevindt zich op de horizon van 2050, ver weg. Dus grote onduidelijkheden, onbekende ontwikkelingen en onzekerheden. Wel duidelijk zijn de beleidsstappen die we dit jaar gaan zetten, zoals kaders vaststellen voor de warmtetransitie, het vaststellen van de warmtevisie en het starten met het maken van de eerste wijkplannen. Deze stappen zijn vastgelegd in een planning. Na deze eerste duidelijke stappen wordt het geheel wat onzekerder. Wat we moeten, is duidelijk in het nationaal Klimaatakkoord besloten, maar de weg ernaartoe is nog onduidelijk en dan heb ik het over de initiatieven, de techniek, de haalbaarheid en de betaalbaarheid. Wel is duidelijk dat het college zich beperkt tot regisseren en faciliteren van de opgave van het rijk, om in 2050 de afspraak gerealiseerd te hebben dat in 2050 in iedere gemeente de verduurzaming van de gebouwde omgeving gereed is. De gemeente faciliteert dus de warmtetransitie en vraagt daarbij van inwoners en ondernemers te participeren. Door deze strategie legt het college een grote verantwoordelijkheid neer bij de inwoners/initiatiefnemers. Zij moeten zichzelf organiseren en waar nodig kennis en kunde inwinnen. Maar voorzitter, dat is toch niet haalbaar voor alle initiatiefnemers? Dat is ook wel weer gebleken bij de inspreker. Hoe gaat u dat oplossen, is mijn vraag aan het college. Wat HAP betreft, is draagvlak de belangrijkste energiebron voor het slagen van deze transitie. De warmtetransitie is van iedereen en gaat iedereen aan. Voor veel mensen is keuzevrijheid belangrijk maar, zo veel mensen, zo veel wensen. U omschrijft dat wanneer er voldoende draagvlak is, er vervolgens in een wijkplan vastgelegd wordt wat de dominante verwarmingstechniek in een wijk wordt. Kan het college aangeven wanneer iets voldoet aan de waarde 'voldoende'?

En dan informatie, communicatie en participatie. Mijn fractie mist in dit stuk een helder plan hiervoor. Dit plan is de eerste en daarmee de belangrijkste stap om draagvlak en participatie tot stand te laten komen. Kan het college klip-en-klaar uitleggen hoe het nu precies zit met informatie, communicatie en participatie richting inwoners/initiatiefnemers rond de warmtetransitie? Voor mijn fractie, en zeker voor de inwoners, is het heel belangrijk dat iedereen A. begrijpt waar het over gaat zodat er draagvlak ontstaat en B. ook weet waarom het voor hen belangrijk is.

En wat gaat het de inwoners en ondernemers/initiatiefnemers opleveren? Nu valt alleen te lezen wat zij allemaal moeten doen. En hoe het ons als gemeente op weg helpt en brengt naar die stip op de horizon. Nergens lees ik wat het de inwoners en ondernemers oplevert en of het voor hen allemaal wel haalbaar en betaalbaar is. Ik hoor het graag van het college.

En dan de financiering u schrijft 'een haalbare warmtetransitie in Haarlemmermeer betekent dat elke gebouweigenaar de benodigde investeringen kan doen. Dat mag vanuit eigen kapitaal maar wanneer dit niet haalbaar of wenselijk is, dient een haalbare financieringsoplossing beschikbaar te zijn'. Dat klinkt heel makkelijk op papier. Mijn fractie verwacht dat de praktijk weerbarstiger is. Gaat het college voor die financieringsoplossing zorgen en zo niet, wie dan wel? Simpel gevraagd: is het haalbaar en betaalbaar voor iedereen en zo niet, wie is er dan eindverantwoordelijk voor een gedegen financiële oplossing?

U schrijft ook 'we spreken van een betaalbare warmtetransitie wanneer er voor iedere gebouweigenaar en huurder een woonlastenneutrale oplossing is'. Er is sprake van een woonlastenneutrale oplossing indien vaste maandlasten inclusief eventuele financieringslasten, niet hoger zijn dan de huidige maandlasten. Wordt de woonlastenneutrale oplossing ook behaald door de eerste initiatieven en denkt u niet dat dit uitgangspunt voorlopig niet haalbaar is? Dat het een desillusie is en dat dit dan juist demotiverend werkt? Ik hoor graag het standpunt van het college hierin.

En dan de voorbeeldfunctie van de gemeente. HAP heeft al eerder aangegeven dat ze van mening is dat de gemeente in de gehele energietransitie een duidelijke voorbeeldrol mag pakken en moet beginnen met dingen te doen waarbij weinig tot geen draagvlak vanuit de samenleving nodig is. Mijn fractie leest in dit stuk alleen werk voor anderen en geen beleid of actieve acties voor de gemeente. Kan het college ons toezeggen dat we als gemeente niet achterover zitten en het werk aan anderen overlaten, maar dat we als gemeente actief het goede voorbeeld gaan geven?

Kortom, voorzitter draagvlak is de belangrijkste energiebron voor het slagen van deze transitie, haalbaar en betaalbaar voor iedereen en geef als gemeente actief het goede voorbeeld.

En er moet me toch nog een ding van het hart. Ik lees dat het college 'overwegend negatief' staat tegenover de verbranding van houtige biomassa en dat dit slechts als transitiebrandstof gebruikt zal worden en slechts met een plan van uitfasering. Mijn fractie betreurt het te lezen dat biomassa überhaupt nog als optie staat onder het kopje 'transitiebronnen'. Ik hoor graag van mijn collega's hoe zij nu tegenover het gebruik van biomassa als transitiebrandstof staan, met in het achterhoofd dat in deze nota vermeld staat dat het hier gaat om geïmporteerde biomassa, er in deze nota niets staat over lokaal gewonnen biomassa, ook niets over de manier van certificering en al helemaal met geen woord wordt gerept over biomassa in relatie tot volksgezondheid. Tot zover, voorzitter.

De VOORZITTER: U krijgt een vraag van mijnheer Beusenberg, ik neem aan over de biomassa.

De heer BEUSENBERG: Dat klopt, voorzitter. Mevrouw Elfers u heeft wellicht ook de brief gekregen van Karin van Rijn? Zij heeft het hier ook over en zij zou eigenlijk willen dat er een amendement wordt gemaakt waarmee de biomassa geschrapt wordt uit de nota. Bent u het daarmee eens en wilt u dat als grote coalitiepartij inbrengen? U heeft dan onze steun.

De VOORZITTER: Mevrouw Elfers.

Mevrouw ELFERS: Dank u wel voorzitter en dank u wel mijnheer Beusenberg voor de vraag. Ik heb gisteravond laat inderdaad kennisgenomen van de e-mail en ik zal dit in mijn fractie nog moeten bespreken.

De VOORZITTER: Dank u. Ik geef het woord aan mevrouw Van 't Hull namens de VVD-fractie.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dank u wel voorzitter. We hebben het over de warmtetransitie en de centrale vraag bij het oppakken van dit vraagstuk is voor de VVD: hoe komen we ook in de toekomst de winter warm door en dan ook nog eens tegen een betaalbare prijs? Ik citeer uit de voorliggende nota: 'De warmtetransitie dient daarom haalbaar, betaalbaar en toegankelijk te zijn. We verplichten niemand tot een alternatief voor aardgas, wel omarmen we eigen initiatief en we roepen de maatschappij op om zelf aan de slag te gaan met het aardgasvrij maken van de eigen gebouwen'. Goed om te zien dat onze drietrap voor de energietransitie 'haalbaar, betaalbaar en betrouwbaar' bijna geheel is overgenomen. Er speelt nu alleen ook de ontwikkeling omtrent de Wet collectieve warmtevoorzieningen. De kadernota die nu voorligt, blijkt niet geheel uitvoerbaar met deze wet. Dan is de vraag: wat blijft daar wel van overeind? De VVD gaat er op zijn minst van uit dat in ieder geval de volgende kaders overeind blijven: initiatief laten we zo veel mogelijk tot stand komen door de inwoners en bedrijven zelf en de overheid gaat geen warmtenet voor ze regelen en dat betaalbaarheid voor onze inwoners leidend blijft en inzet op draagvlak onverminderd blijft. Hoewel de wet deze uitgangspunten op de proef stelt, zien we in ieder geval wel mogelijkheden om deze kadernota verder handen en voeten te geven. Dat zien we dan ook graag terug bij de warmtevisie, zaken waarbij draagvlak en initiatief van inwoners en bedrijven de ruimte krijgen en ook de betaalbaarheid niet uit het oog worden verloren. Denk daarbij aan hoe de warmtekavels worden verdeeld en hoe de selectieprocedures van warmtebedrijven tot stand zal komen.

Een punt waar we als VVD altijd op hebben gehamerd, is participatie en draagvlak. In de kadernota wordt daar voor het onderdeel warmtetransitie uitgebreid op ingegaan. Daarbij viel op dat input werd opgehaald en verwerkt in wijkplannen en dat het dan naar de raad gaat. Wanneer je mensen betreft, vinden we het ook belangrijk dat daarop wordt teruggekoppeld door de gemeente zodat de mensen die betrokken zijn ook zien dat wat zij hebben aangegeven goed is overgekomen. Dan pas heb je draagvlak en daar zeg ik dan niet bij dat per se moet worden overgenomen wat is aangedragen, maar dat mensen in ieder geval moeten weten wat er met hun inbreng is gedaan.

De voorkeursaanpak van het college klinkt als een ingewikkelde puzzel met veel variabelen. Hoe overzicht bewaren qua ruimte en ook financiën? En hoe wordt de raad hiervan op de hoogte gehouden? Daar nog graag een reactie van het college op.

De kaders die we graag mee willen geven voor het opstellen van de warmtevisie, zijn dan: van participatie naar draagvlak, betrek de mensen ook aan het einde en maximale ruimte voor keuzevrijheid van inwoners bij selectie warmtebedrijven en verdeling van de warmtekavels, de betaalbaarheid voor de inwoners en warmtetransitie op eigen initiatief en de overheid gaat geen warmtenet aanleggen. Dan zien we graag hoe we ook in de toekomst de winter warm door gaan komen. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: Een vraag aan mevrouw Van 't Hull van mijnheer Jansen, GroenLinks.

De heer JANSEN: Ik heb even een vraag mevrouw Van 't Hull over de overheid die niet ingrijpt en het bij initiatieven laat. Nu is het niet denkbeeldig dat in een wijk van 10.000 woningen een aantal inwoners niet mee wil doen en dus de hele wijk daar niet van het gas af zal zijn. Komt er niet een moment dat de overheid wel streng moet zijn en in moet grijpen? In uw ogen in ieder geval?

Mevrouw VAN 'T HULL: Dank u wel voor de vraag. Dit gaat over wanneer inwoners van een wijk niet mee willen doen aan een plan dat is gemaakt waardoor het dan niet haalbaar zou geworden. Ik denk dat je op dat moment moet kijken wat de noodzaak is. Ik hoor mensen hier in de raad dingen zeggen over snelheid, de een kan het niet snel genoeg gaan en van de ander mag het wel wat langzamer, en dan moet ik weer denken aan de discussie die we hebben gehad over slimme volger zijn. Alle technieken zijn nog niet bekend of volledig uitgedokterd. Ik denk dat er met de tijd door innovaties meer mogelijkheden komen en dat het dan ook misschien beter is om misschien pas op dat moment over te gaan.

De VOORZITTER: Mijnheer Koomen op hetzelfde punt, denk ik, een vraag aan mevrouw Van 't Hull.

De heer KOOMEN: Ja voorzitter, ik hoor de VVD roepen dat sommige partijen willen dat het sneller gaat en sommige willen dat het langzamer gaat. Ik heb nog geen partij gehoord, behalve de VVD, die wil dat het langzamer gaat. Ik heb namelijk zitten opletten wat de partijen hierover zeiden want dat is hartstikke interessant en ik was verheugd dat allerlei partijen zeiden 'het moet sneller'. Dus u heeft iets anders gehoord of u refereerde aan de VVD zelf, dat zou natuurlijk kunnen. We hebben Forza! nog niet gehoord, dat kan ik wel een beetje gokken. Maar D66 komt ook nog dus dat brengt het weer in evenwicht.

De VOORZITTER: Er komen nog allerlei mensen aan het woord maar had u ook een vraag aan mevrouw Van 't Hull?

De heer KOOMEN: Ja zeker, mevrouw Van 't Hull zei dat sommige partijen minder snel zouden willen gaan, welke partijen bedoelt ze?

De VOORZITTER: Aha, dat is een heldere vraag.

Mevrouw VAN 'T HULL: Nu is het niet de eerste keer dat we het over de energietransitie hebben en we hebben elkaar hierover al eerder in de ogen gekeken dus we weten, denk ik, allebei wel wie er wel en niet voorstander is van slimme volger zijn en toekomstige innovaties.

De VOORZITTER: Ik denk dat we nog een heel rondje hebben dus laten we nog even afwachten wat anderen zeggen over een rol als slimme volger en dan gaan we daar het debat over hebben. Dat is in tweede termijn ook leuk volgens mij, ik geef het woord aan mijnheer Spijker namens EEN Haarlemmermeer.

De heer SPIJKER: Dank u wel voorzitter. In het jaar 2050 moeten volgens de Rijksoverheid alle woningen van het aardgas af zijn. EEN Haarlemmermeer is positief dat de participatie tussen inwoners en bedrijven onder de belangrijkste doelstellingen zit. Maar gaan we naar die participatie dan echt luisteren en met oplossingen van ondernemers/inwoners aan de slag of is dat alleen maar een pro forma actie?

EEN Haarlemmermeer is geschrokken door uw verwijzingen naar de biomassacentrale in Rijsenhout. In de afgelopen periode heeft u duidelijk aangegeven geen voorstander te zijn van de biomassacentrale. Gaan we nu een tweesporenbeleid volgen, met 'we voeren officieus de biomassacentrale wel maar officieel zijn we geen voorstander'? We willen een heel concreet antwoord op deze situatie, gaat de biomassacentrale wel door met uw goedkeuring? Ook al zijn uw partners... misschien is het al afgesproken, we willen het heel graag horen.

Dan waterstof. U heeft het vaker van mij gehoord, dat is mijn favorietje. Er zijn projecten, neem Tubbergen, Goeree-Overflakkee, de Rotterdamse deelgemeente Rozenburg en Ameland, daar worden nu echt projecten gedaan. Het is niet zo eng als de gemeente hier denkt. Er zijn echt gemeenten en deelgemeenten die ermee gestart zijn en het proberen dus laten we inderdaad, zoals wel vaker de term is, out of the box denken.

Dan komen we terug op het draagvlak. Daar zit ik even met meten van draagvlak. We hebben ooit een heel mooi voorbeeld gehad van draagvlak. We hadden iets van een zonneakker in Zwanenburg. De inbrenger van dat idee ging draagvlak meten, die stapte naar tien mensen toe en vroeg 'ben je er voor?' Die kregen ook nog hier en daar wat leuke ideeën te horen, en die waren voor. Maar de rest werd niet geconsulteerd. Dus 100% van de mensen die hij had geconsulteerd was voor. Draagvlak moeten we heel goed omschrijven want anders krijgen we een verkeerd beeld, dan lijkt het net of iedereen het wil. En nog steeds, mensen die niet willen, kun je natuurlijk niet verplichten, even voor de goede orde. Maar we moeten het wel omschrijven.

Dan nog afsluitend: EEN Haarlemmermeer is absoluut tegenstander van biomassa, waar dan ook in onze gemeente. Goede oplossingen zijn warmteopwekking via gemalen, rioolzuiveringen, maar we zien ook de waarde van koelwater van datacenters dat onderweg significant koeler wordt niet als een sluitende oplossing. Dat was mijn eerste termijn, dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Den Elzen PvdA.

De heer DEN ELZEN: Dank u wel voorzitter, ik verwoord mijn bijdrage langs de lijnen van de beslis-punten zoals ze in het raadsvoorstel van 2 juni jl. – en ik noem die datum even expliciet – staan.

En bij het eerste beslispunt staat meteen de rol van de gemeente centraal en als we, zoals de nota stelt, dat draagvlak nodig hebben, als de transitie haalbaar, betaalbaar en toegankelijk voor iedereen moet zijn, zul je meer verantwoordelijkheden moeten nemen dan alleen maar de regie nemen.

Het spel wordt pas echt zelf gespeeld als je zelf speler bent. Door zelf als overheid speler te zijn, kun je ook veel beter vormgeven, zoals de Wet collectieve warmtevoorziening op dit moment ook nastreeft. Dan hebben we het over collectiviteit dan hebben we het over een heldere doelstelling, c.q. betaalbaarheid, en dan hebben we het over een scherpe vereiste van leveringszekerheid, maar we hebben het ook over het zeker stellen van duurzaamheid. Zoals het college in de brief van 15 sep-

tember jl. ook aangeeft, wordt in de nieuwe wet ruimte voor bottom-upinitiatieven aardig beperkt, of zelfs heel veel beperkt, waardoor heel veel van de uitgangspunten van de nota van 2 juni jl. ter discussie komen te staan. Het is maar afwachten hoe zo meteen die Wet collectieve warmtevoorziening eruit komt te zien. Daarom pleiten we ook in deze sessie om er eens over na te denken om vanuit die punten die ik net noemde, collectiviteit, heldere tariefstelling zelf niet iets moeten aanleggen of exporteren. Net zoals de spreker voor mij het had over de jaren '70 toen het gasnet werd aangelegd, wat heel veel klussen heeft opgeleverd, kan dat nu wellicht opnieuw gebeuren. Daarmee zijn we dan ook een groot risico kwijt dat op basis van het huidige concept-WCW wordt meegegeven in de verdere uitwerking.

Zoals ik al aangaf, kun je veel beter als je dit soort dingen doet en ook oppakt, sturen op betaalbaarheid. Dat is nogal een ding, met name de onrendabele top, hij is al genoemd. Maar naarmate de groep waarmee we iets doen groter wordt, hoe groter we uitleggen, zal de massa uiteindelijk ook de betaalbaarheid verbeteren. Dan kunnen we in de collectiviteit de maatschappelijke kosten omlaag brengen. Maar we zouden ook kunnen denken aan een revolving fund om eens nader uit te werken. Ook dat is een mogelijkheid om te kijken hoe we daarmee om kunnen gaan.

Het rijk ondersteunt ook gemeenten met allerlei instrumenten en wat ik mis in de kadernota is de leidraad zoals het rijk die aanbiedt. Recent is op basis van de nieuwe WCW een nieuwe leidraad ontwikkeld waarlangs gemeenten vorm kunnen geven aan deze visie op de transitie.

Als we kijken naar het totale proces, het staat ook in het stuk, had eigenlijk alles al klaar moeten zijn en hadden we dit al voor moeten leggen aan de burgers voor draagvlak en participatie. Dat zou in het derde wartaal gebeuren en over een week zou alles weer hier terugkomen. Hoe gaan we het nu vormgeven, ook met hetgeen waarvan de Rijksoverheid zegt 'dit is een concept en we hebben pas in januari dingen helderder en duidelijker aan?' Hoe gaan we dat dan aanpakken?

Biomassa is ook even besproken en ik noemde net al expliciet de datum van 2 juni jl. Er staat een aantal keer biomassa in het stuk maar ondertussen is de wereld alweer veranderd en we gaan het eerdaags ook hebben over biomassa naar aanleiding van het voorbereidingsbesluit dat volgende maand afloopt. Dan komt dat volgens mij ruimschoots aan de orde dus in die zin heb ik ook alles over biomassa gelezen, zodat dat op dit moment eigenlijk een gepasseerd station is.

Wat mij betreft, was dat mijn bijdrage,

De VOORZITTER: Dan wat mij betreft ook. Ik zie een vraag van mevrouw Van 't Hull, namens de VVD.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dank u wel voorzitter, ik vroeg me af hoe de PvdA kijkt naar het eigen initiatief nemen van inwoners en bedrijven. Ik hoor het voorstel om vooral wel als overheid in te grijpen, maar je bepaalt toch ook graag over je eigen huis?

De heer DEN ELZEN: We hebben het de heer Kruisheer hier gehad, dat is dan zo'n initiatiefnemer die hier komt, en die kwam eigenlijk wat geld halen hier om dat initiatief verder vorm te geven. Als we nu dat initiatief dat daar is, nog veel groter kunnen maken en daar zelf de regie in nemen, zul je zien dat dat per aansluiting veel minder is en daarmee kunnen we ook die onrendabele top wegnemen.

De VOORZITTER: Mijnheer Beuseenberg over hetzelfde onderwerp?

De heer BEUSENBERG: Op dat onderwerp over de biomassa.

De VOORZITTER: Laten we dat in de termijn doen.

De heer BEUSENBERG: Dat wil ik liever nu anders ben ik het vergeten. Ik hoor mijnheer Den Elzen zeggen...

De VOORZITTER: Ik denk het niet want het staat hier, maar vooruit.

De heer BEUSENBERG: Ik hoorde mijnheer Den Elzen zeggen dat volgens de PvdA het biomassa-station een gepasseerd station is. Betekent dat dat u eventueel met een amendement in zult stemmen als PvdA om dat eruit te halen?

De heer DEN ELZEN: Volgens mij heeft de tijd het er al vanzelf uitgehaald, mijnheer Beusenbergh.

De heer BEUSENBERG: Dat lijkt mij niet waar, voorzitter.

De VOORZITTER: Mijnheer Beusenbergh, ik heb de vraag gehoord en ik heb de vraag al een aantal keer gehoord en ik denk dat het college er dadelijk iets over gaat zeggen en dat we dan kunnen besluiten of we het al dan niet door de raad willen laten amenderen. Dit gaat niet van uw spreektijd af, maar ik probeer een praktische oplossing te vinden voor het onderwerp biomassa in relatie tot de warmtevisie. Laat ik het daarop houden, over snelheid gesproken, ik geef het woord aan mijnheer Koomen, die wil vast iets zeggen over snelheid.

De heer KOOMEN: Jeetje, u heeft gespiekt, u weet mijn bijdrage kennelijk al!

Ik heb mijn bijdrage wel aangepast want ik ben wel tot inzicht gekomen vanavond na wat mensen te hebben gehoord. Eigenlijk draait het volgens mij om twee punten. Volgens mij is er sprake van een grote spraakverwarring en een groot verschil in ambitie. Die spraakverwarring zit volgens mij in het woordje regie. Ik heb het net maar even gegoogeld, wat betekent het woord regie? Dat is volgens mij iets heel anders dan wat in dit stuk staat. Regie is de leiding nemen en aanwijzingen geven en de leiding geven over de uitvoering et cetera, et cetera. Dit stuk lijkt echt meer de kat uit de boom te kijken dus volgens mij zit er een grote begrips-/spraakverwarring in wat er met regie wordt bedoeld. Wat D66 betreft, is het echt de leiding nemen en ik hoor gelukkig andere partijen daar ook al over. Tevens zit er een groot verschil in ambitie tussen het college en de VVD en misschien ook Forza! en de andere partijen die wel meer snelheid willen maken. Want voorzitter, de energiestransitie is ontzettend belangrijk, de klimaatverandering gaat hard, te hard, helaas dat merken en zien we allemaal dagelijks. Warmtetransitie is een essentiële stap en raakt onze inwoners het meest. We zeggen dat we regie willen voeren, maar we leggen het wel heel anders uit. Ik lees gebiedsgericht werken, initiatieven omarmen, slimme volger zijn en tegelijkertijd schept deze notitie niet echt een indruk van regie nemen en urgentiebesef, maar meer kat uit de boom kijken en afwachten tot anderen iets gaan doen. We zien vooral veel beren op de weg. Vooral de VVD heb ik dat horen noemen, die had het over draagvlak, 'is dat wel voldoende anders, is het een risico, is het haalbaar en betaalbaar en is het wel betrouwbaar'? Allemaal negatieve termen.

De VOORZITTER: Mijnheer Koomen, u krijgt een interruptie van mevrouw Van 't Hull.

Mevrouw VAN 'T HULL: Ik kan het toch niet laten. De kat uit de boom kijken versus slimme volger, legt u dat eens uit.

De VOORZITTER: Kijk eens, een gelegenheid, gaat uw gang.

De heer KOOMEN: Dank u voorzitter, maar volgens mij is het punt wel duidelijk. Ik heb het niet tegenover slimme volger willen zetten, maar tegenover regie voeren want dat staat ook in het stuk en dat heb ik ook al heel veel horen zeggen 'we gaan regie voeren'. Maar regie voeren is niet kat uit de boom kijken en vooral van anderen initiatieven afwachten. Dat is het punt dat ik heb willen maken. Regie voeren is volgens mij de leiding nemen. Zoekt u het maar even op in de encyclopedie, wat betekent

regievoeren? Dat is echt de leiding nemen en aanwijzingen geven. Je kunt het vergelijken met een orkest, dat is niet afwachten tot iemand viool begint te spelen, nee, dan ga je aanwijzingen geven wanneer de viool moet starten. Kies maar een vergelijking, dat is wat ik bedoel met het verschil van invulling van wat we onder regie verstaan.

De VOORZITTER: Mijnheer Blom, u wilt ook even de regie?

De heer BLOM: Ja voorzitter, regie is toch wat anders, in een orkest is de dirigent degene die initiatief neemt wanneer we beginnen met zingen.

De VOORZITTER: Mijnheer Koomen, wilt u de gemeente als dirigent zien, dat is de vraag.

De heer KOOMEN: Volgens mij is dat de discussie die we moeten hebben inderdaad, ik ben het helemaal met het CDA eens, we hebben een dirigent nodig. Ik hoorde de ChristenUnie-SGP dat ook al zeggen en het staat ook in mijn betoog, iedereen verwacht dat we het zo niet halen als we maar blijven wachten tot anderen iets gaan doen. Daar is het probleem te complex voor. Ik hoor de PvdA dat ook zeggen. Daarom kunnen we niet afwachten. We moeten volgens mij iets meer doen als we dit probleem echt willen oplossen.

De VOORZITTER: Ik zie dat de VVD hier ook iets over wil zeggen.

Mevrouw VAN 'T HULL: D66 inspireert mij om het vergelijken wat verder door te zetten, neem een muziekstuk. Dat duurt vijf minuten, zeg van nu tot 2050, en in een muziekstuk zit een opbouw. Hoe beter de opbouw, hoe beter vaak het gevoel dat je na een lied hebt en ik zie dat ook wel een beetje op deze manier. Dat zie ik als slimme volger, niet dat je niet achter het doel aangaat, maar de manier waarop. Maar volgens mij hebben we hier al eerder een keer over gediscussieerd en komen we er hier niet uit.

De VOORZITTER: Muziek in het debat en mijnheer De Vries wil ook nog een noot inbrengen.

De heer DE VRIES: Ja, want ik zie het helemaal voor me, de dirigent of regisseur kan ook nog wel. De regisseur is iemand die zorgt dat er een film komt of een toneelstuk, maar het probleem is dat de vraag is hoeveel acteurs er komen opdagen en hoeveel musici in dat orkest zitten. Als je een muziekstuk wilt uitvoeren waar je een groot metropoolorkest of zo voor nodig hebt, maar je blijkt maar twee violen te hebben en een trompettist, dan komt je niet ver. Ik denk dat daar het centrale probleem ligt.

De VOORZITTER: Twee violen en een trommel en een fluit. Mevrouw Elfers wil ook een bijdrage leveren aan het orkest.

Mevrouw ELFERS: Ja voorzitter, dank u wel. Ik kom een beetje uit de toneel- en filmwereld en ik moet toch even mijnheer De Vries helpen naar het begin want op het moment dat een regisseur aan de slag kan gaan dan heb je eerst een draiboek nodig en dan heb je een verhaal nodig en dat begint bij een iemand en dat is de initiatiefnemer. Er moet iets zijn waardoor een iemand opstaat, desnoods ik, inwoner van Hoofddorp die zegt ik heb een idee waar kan ik daarmee naartoe en wie kan me helpen en hoe moet ik draagvlak creëren bijvoorbeeld bij mijn burens? Dus ik vroeg me even af, D66, deelt u die mening met de HAP?

De VOORZITTER: Mijnheer Koomen.

De heer KOOMEN: Volgens mij komt het dan allemaal samen want we zijn het volgens mij eens dat

we regie nodig hebben voor een mooi toneelstuk of concert of whatever en of het nu vijf minuten of tien minuten duurt, we hebben zo'n rol nodig. Volgens mij blijkt uit het stuk dat we dat nu nog missen, want we wachten te veel en wie gaat dan die regie voeren? Ik denk dus, en dat hoor ik van anderen ook, dat iemand die regie moet voeren en dat je het niet alleen maar bij de initiatiefnemer kunt laten.

Dat is wat we willen zeggen en benadrukken, als we regie zeggen in het stuk, moeten we denk ik als gemeente of als raad die regie ook daadwerkelijk invullen en inderdaad dirigent zijn van het concert als we tot een prachtige uitvoering willen komen, dat vind ik een heel mooie, positieve beeldspraak. Maar we hebben natuurlijk wel een klimaatverandering dus er is wel urgentie, het is niet alleen maar een leuk muziekstuk, maar dat wat betreft de beeldspraak.

Dan kan ik denk ik verder en moet ik wel even kijken want een aantal dingen is nu al ingehaald. Ik was bij de beren op de weg, maar laat ik maar gaan naar wat ik proef aan verschil in ambitie en kijken of ik het goed begrepen heb. Er is vast iemand die me daarop gaat corrigeren als dat niet zo is, maar ik hoorde een aantal partijen wat anders zeggen dan in het stuk staat. Dat vind ik goed en daar ben ik blij verrast mee. Ik hoorde namelijk een roep om meer ambitie. Het CDA zei 'we hebben geen tijd te verliezen, we moeten eigenlijk nu al de eerste stap zetten'. De ChristenUnie-SGP zegt 'als we zo doorgaan, gaan we het dan wel redden?' en de HAP gaf het ook aan 'zelf een goed voorbeeld geven als gemeente', EEN Haarlemmermeer zei 'kunnen we niet meer out of the box denken?' De PvdA hoorde ik zeggen 'we moeten nadenken over het zelf aanleggen, zelf regie nemen. We liggen achter op de planning'. Er komen nog een aantal partijen maar ik proef meer ambitie en urgentiebesef dan ik in het stuk zie. Volgens mij is het nog niet zo dat het college samen met VVD en Forza! de meerderheid vormt. Dus ik zou graag het college oproepen: tel het aantal stemmen en de reacties in de raad en kijk of er nog een schepje op kan, want dat is wat ik proef en wat ik in ieder geval namens D66 duidelijk wil inbrengen: graag ook innovatie, experimenten en die snelheid erin en een hogere ambitie. Liever dan afwachten tot er initiatieven komen die dan toch nog stranden in schoonheid. Dank u voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u. We gaan verder met de eerste termijn, mijnheer Jansen, GroenLinks.

De heer JANSEN: Dank u wel voorzitter, de fractie van GroenLinks wil in haar bijdrage de volgende punten uit het raadsvoorstel nader belichten: proeftuin Rijsenhout, doelstelling kadernota, participatie, geen verplichting tot alternatieven voor aardgas, ook al eerder aan de orde geweest, en aardwarmte.

De proeftuin Rijsenhout. Mijn fractie is blij met een voorstel tot een proef om van het aardgas af te gaan in Rijsenhout. Omdat het college in diverse strakke tijdlijnen zit, vraagt mijn fractie zich af of er al goedkeuring ligt voor het aanbod van Rijsenhout voor de proeftuinregeling aardgasvrije wijken. We hebben het dan over circa 720 woningen. Maar wat is plan B indien er geen goedkeuring komt? Volhardt het college in het realiseren van het reeds voorliggende wijkplan dat nu 20% ingevuld is? We hopen uiteraard dat het college een overtuigend verzoek heeft ingediend en dat dit wordt toegekend.

Mijn fractie heeft dan weer zorgen over de zinsnede 'uiteindelijk verwachten we dat de realisatie pas vanaf 2026 plaats kan vinden'. In de voorliggende kadernota wordt op pagina 7 en 8 aangegeven dat de uitvoering om en nabij de acht jaar zal duren, dan zitten we in 2034, helaas vier jaar na de doelstelling van 2030. Dan ziet mijn fractie de proef Rijsenhout niet meer als pilot omdat andere wijkplannen ook te laat zullen zijn. De doelstelling van het college om voor 2030 acht wijken aardgasvrij te krijgen, lijkt bij voorbaat dan niet haalbaar.

Dat brengt de bijdrage van GroenLinks op een doelstelling van de kadernota: 20% van de gebouwen aardgasvrij, landelijke doelstelling, en minimaal acht wijken aardgasvrij voor 2030. Dit is een-op-een te vertalen naar de Haarlemmermeer. De beschreven doelstelling voor 2030 in de kadernota is minimaal acht wijken aardgasvrij. GroenLinks gaat er dan van uit dat de acht wijken representatief zijn voor het aantal gebouwen in Haarlemmermeer dat voor die 20% landelijke doelstelling staat. Kan het college dit bevestigen als doelstelling voor de kadernota, met andere woorden, voor 2030 hebben we 20% van ons gebouwenbestand aardgasvrij?

Dan vervolgens een inhoudelijke kritische noot op de doelstelling acht wijken aardgasvrij voor 2030. Ik blijf het herhalen. Het college wil de huidige collegeperiode maximaal drie wijkplannen realiseren. Stel dat het lukt – minder kan dus ook als je zegt 'maximaal drie' – dan volgen er nog acht jaar uitvoering. Mijn fractie komt dan lang niet aan de andere doelstelling van het college om voor 2030 acht wijken aardgasvrij te hebben. De eigen doelstelling kan dan niet gehaald worden. De andere consequentie is dat die 20% niet gehaald wordt. Indien de zienswijze van GroenLinks juist is, kan bij voorbaat de eigen doelstelling niet onderbouwd of gehandhaafd worden, graag een reactie.

Participatie. De raad wordt gevraagd bij beslispunt 3 in te stemmen met het proces voor inspraak en participatie over de concept-Transitievisie Warmte, de warmtevisie. Uit nadere toelichting blijkt dat de participatie wordt uitgevoerd in Q3 en Q4 van 2020. De PvdA heeft daar ook al aan gerefereerd. Mijn fractie voelt een goedkeuring als goedkeuring achteraf, of afkeuring achteraf. En waar stemmen we dan over? Pagina 6 van het raadsvoorstel, de eerste alinea, geeft aan als inhoudelijke route 'momenten waarop inwoners vragen kunnen stellen en suggesties kunnen aandragen. We onderzoeken nog welke vorm'. Daar moeten we dus in punt 3 een beslissing over nemen. Voor een proces waarover we moeten stemmen en dat reeds in gang is gezet, c.q. op het punt staat te starten, vindt GroenLinks de beschrijving voor dit deel van de participatie het proces wel heel erg mager beschreven. Het gaat over een belangrijk en veelomvattend proces dat de komende decennia grote invloed heeft op de Haarlemmermeer. Is deze participatie reeds gestart, college? GroenLinks zou graag van het college meer en explicietere beschrijvingen voor dit deel van het proces zien. Kortom, waar stemmen we over?

Dan het punt 'geen verplichting tot alternatieven voor aardgas'. Uiteindelijk stopt de levering van aardgas en de infrastructuur. Dan is er toch minimaal een impliciete verplichting? Is het college het met ons eens? We vinden dat het college daarover duidelijk moet communiceren. HAP noemde ook al een punt over communicatie. Dat is geen populaire boodschap, maar wel eerlijk en transparant. Ook in het proces kan dit tot oponthoud leiden.

De VOORZITTER: Mijnheer Jansen, ik denk dat mijnheer Vermeulen wat over het stoppen met aardgas wil zeggen.

De heer VERMEULEN: Heel goed, dat was precies mijn bedoeling. Ik wil mijnheer Jansen vragen of hij zich ervan bewust is dat er op onze planeet – pardon, dat vraag ik via de voorzitter, ik krijg opvoeding van mijn geestelijk vader naast mij – nog voor een paar honderd jaar aan aardgas voorradig is zodat er geen enkele noodzaak is om daar onze hele infrastructuur voor op te offeren?

De VOORZITTER: Mijnheer Jansen en dan mijnheer Koomen.

De heer JANSEN: Ik kan daar een redelijk eenvoudig antwoord op geven. Als we mondiaal vinden dat we onze aarde niet moeten uitputten en niet moeten wachten tot die reserves op zijn, zullen we actie moeten ondernemen. Op grond daarvan heeft de landelijke overheid deze doelstelling geformuleerd en gaan wij daar ook mee werken.

De VOORZITTER: Mijnheer Koomen.

De heer KOOMEN: Ik zou het iets scherper willen stellen want dan stel ik aan Forza! de vraag: wat denkt u dat er gaat gebeuren als we al die miljarden kubieke meters aardgas die u noemt allemaal nog eens extra gaan verbranden? Volgens mij heeft dat iets te maken met de opwarming van de aarde en heel veel nadelige effecten die we met elkaar proberen te voorkomen.

De VOORZITTER: Dan ga ik even ingrijpen want dit zijn de eerste termijnen en daar mag u zelf in eerste termijn een antwoord op geven. Ik vraag eerst mijnheer Jansen om zijn bijdrage af te ronden.

De heer JANSEN: Dank u voorzitter. De hele doelstelling van aardgasvrije wijken is vervolgens niet haalbaar. Dus ik was even aan het vertellen dat er mogelijk mensen zijn die niet mee kunnen doen waarop ik de VVD ook al heb geïnterrupteerd. Het algemeen belang prevaleert volgens GroenLinks dan toch boven het individueel belang.

Dan wil ik nog iets zeggen over aardwarmte. Mijn fractie mist recente ontwikkelingen in de notitie op het gebied van aardwarmte. De Seismische Campagne Aardwarmte Nederland, SCAN afgekort, is een landelijk onderzoek dat wordt betaald door de overheid. Is het college op de hoogte van SCAN? In Haarlemmermeer lopen, als je dat onderzoek raadpleegt, twee onderzoekslijnen. Dit zal in 2020 of 2021 gerealiseerd zijn. Een derde onderzoekslijn is nog optioneel. Aardwarmte of geothermie lijkt een nuttige en duurzame techniek en daarom een deel van de oplossing. GroenLinks stelt het college voor zich sterk te maken voor een uit te voeren onderzoek van die derde lijn die als optie reeds door de Haarlemmermeer is getrokken. Is het college bereid zich sterk te maken voor een nader onderzoek van die derde lijn?

Ten slotte voorzitter, mijn fractie ziet een college dat precies wil voldoen aan de wettelijke taken op het gebied van warmtetransitie, door te volgen, maar ook door soms af te wachten. Maar deze keuze lijkt ons steeds meer op achterstand te zetten. Het gevaar van slim volgen is dat we op een gegeven moment te ver achter raken. We volgen nog steeds, maar of het slim genoemd kan worden? Mijn fractie zou kiezen voor meer initiatief en ambitieuzere doelstellingen. Ik volg D66, ik hoor daar veel meer fracties over. Dank u voorzitter.

De VOORZITTER: Dan geef ik nu graag het woord aan mijnheer Vermeulen voor de eerste termijn. Mijnheer Beusenberg, u heeft niet zo veel tijd meer, dat geef ik toe, maar u krijgt hierna het woord. Eerst zijn we even benieuwd naar mijnheer Vermeulen want die heb ik net afgekap.

De heer VERMEULEN: Dank u vriendelijk, ik zou het woord net zo lief aan mijnheer Beusenberg geven. Maar ik ga aan mijn bijdrage beginnen en ik heb zeven minuten spreektijd. Ik zou er heel kort over kunnen zijn door te zeggen dat we tegen de energietransitie zijn zoals die nu wordt ingezet, tegen de afhankelijkheid van zon en wind en mordicus tegen het gebruik van biomassa. Daar verandert dit document niets aan, maar ik ga mijn tijd toch gebruiken.

We beginnen met het volgende: opvoeden valt niet mee. Ik probeer mijn 17-jarige dochter te behoeden voor alle fouten die ik als kind heb gemaakt en waar ik fors lesgeld voor heb moeten betalen. Uiteindelijk praat je tegen een muur en zie je je kind gewoon al diezelfde fouten maken. En als ik terugkijk op mijn eigen jeugd, realiseer ik me dat mijn moeder er tevergeefs ook alles aan deed om mij voor mijn fouten te behoeden. Ze probeerde met mij wat ik met mijn dochter probeer, namelijk, om ons slim te laten volgen. Al die fouten hadden voorkomen kunnen worden en die hebben heel veel geld gekost. We zijn inmiddels allemaal volwassen en laten we vooral slim blijven volgen. Om de warmtetransitie betaalbaar te houden streven we ernaar dat de gekozen oplossingen voor de eindgebruiker woonlastenneutraal zijn. Dat is een mooi woord. Het college geeft in ieder geval aan dat dat een streven is, maar streven is niet genoeg voor ons, voorzitter. Forza! vindt het noodzakelijk dat de gemeente met garanties komt dat woonlasten niet zullen stijgen door de gekozen oplossingen. De fractie van Forza! wil voorkomen dat de financiële risico's eenzijdig bij onze inwoners terechtkomen. We constateren verder dat iedere regie rond de betaalbaarheid ontbreekt en verder heeft de fractie duidelijk twijfels of de beoogde kostenverlaging van de energietransitie kan worden behaald.

Dan lees ik over warmtenetten. Als warmtenetten elders in het land ons iets leren, is dat wel dat warmteklanten veel te veel betalen omdat in de berekeningen van de Warmtewet fouten zitten en die fouten compenseren elkaar niet, omdat alle fouten dezelfde kant opwerken, namelijk tarief verhogend. Moeten we die kant op en waar halen we de warmte vandaan? De nota geeft daar een aantal opties voor. Biomassa. Het valt op dat, omdat dit document van 2 juni jl. is, de inmiddels afgeblazen biomassacentrale van De Meerlanden als potentiële warmtebron wordt genoemd. Wat de fractie van Forza! verder verbaast, is dat de biomassacentrale op De Liede blijkbaar een vergunning heeft gekregen.

Wanneer is de vergunning verleend? En is de vergunning verleend om daar het bijbehorende warmtenet bij aan te leggen? Het warmtenet voor de bewoners van Haarlem nota bene, waar wij de uitstoot van krijgen? De maatschappelijke discussie over biomassa heeft ertoe geleid dat inmiddels allerhande projecten inclusief de megacentrale bij Diemen werden afgeblazen. Maar dat was op 25 juni jl. en toen was deze nota reeds geschreven. Kan de wethouder de fractie van Forza! geruststellen en ons verzekeren dat we geen bossen gaan opofferen om de schoonste energiebron die we kennen, namelijk aardgas, uit te faseren? Vertel ons alstublieft dat biomassa een gepasseerd station is. Ook de fractie van Forza! zal een amendement steunen dat biomassa voor altijd afserveert als optie.

Waterstof wordt verder genoemd. Waterstof is het eerste element in het periodiek systeem. Een zeer onedel gas dat in ongebonden vorm niet voorkomt in de atmosfeer. Dit houdt in dat waterstof gefabriceerd moet worden. Bijna alle waterstof wordt gefabriceerd uit steenkool of aardgas. Met als restproduct een gas dat cruciaal is voor de fotosynthese en zorgt voor vergroening van de aarde waarmee ik gelijk antwoord geef op collega Koomen, dat is namelijk koolstofdioxide. De omzetting van elektriciteit naar waterstof wordt gedaan met een rendement van plusminus 75%, de omzetting van waterstof terug naar elektriciteit met ongeveer 55%. Zo verlies je onderweg ongeveer 60% van de origineel opgewekte stroom en moet je 2,5 keer zo veel wind en zonne-energie opwekken om toch diezelfde kilowatturen te verkrijgen. Als ik kijk wat voor aanslag we nu al op het landschap doen met ons zonneakkerbeleid, houden we bij Forza! ons hart vast voor wat er komen gaat. En ook datacenters worden nog steeds genoemd. We hebben daar beleid op goedgekeurd waardoor die geconcentreerd op een plek ver van de bewoonde wereld worden gebouwd zodat de zeer laagwaardige restwarmte van geen enkel nut meer zal zijn voor de beoogde warmtetransitie.

We missen vooral de meetbaarheid van de transitie. Forza! wil duidelijk terugzien in de najaarsrapportages van de komende jaren welke kosten voor rekening van de belastingbetaler komen. We vragen het college dan ook om daarvoor een aantal indicatoren voor te stellen.

En tot slot, uit de krant van gisteren, kernenergie kan goedkoper worden opgewekt dan zonne- en windenergie als alle kosten in ogenschouw worden genomen. Tot die conclusie komt het Oostenrijks adviesbureau voor nucleaire stroom ENCO dat in opdracht van de Nederlandse overheid onderzoek heeft gedaan. De uitkomst komt op het moment dat in de Tweede Kamer de handen omhooggaan voor een nieuwe kerncentrale in Nederland. Wat Forza! betreft is elektrificatie van onze maatschappij met kernenergie de enige optie waar we in mee zullen gaan. Tot zover voorzitter.

De VOORZITTER: U krijgt een interruptie van mevrouw Van 't Hull van de VVD.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dank u voorzitter, zoals we van mijnheer Vermeulen gewend zijn, krijgen we een heel mooi verhaal met allerlei cijfers en het ging met name over de energietransitie. Ik was benieuwd wat voor kaders voor de warmtetransitie u meegeeft.

De heer VERMEULEN: Dank u voorzitter. Geen enkele want we zijn daarop tegen dus ik heb alleen maar verteld wat ik wel wilde vertellen want ik had zeven minuten de tijd dus ik heb mijn praatje gehouden.

De VOORZITTER: Dat was voldoende voor u? Of wilt u toch nog iets weten over de warmte? Mijnheer Spijker over dit onderwerp? Een andere vraag, bij dezen.

De heer SPIJKER: Mijnheer Vermeulen. Ik moet even citeren want een ander intelligent iemand weet wat meer over waterstof. Weet u dat waterstof ingezet kan worden voor verwarming van huizen?

De VOORZITTER: Mijnheer Spijker, ik heb u eerder gehoord over waterstof vanavond, ik heb mijnheer Vermeulen ook gehoord, maar ik wil het toch graag bij het onderwerp houden. We hebben het over de warmtetransitie vanavond en daar heb ik heel weinig bij gelezen over waterstof. Ik heb mijn-

heer Vermeulen laten praten maar het ging echt over een ander onderwerp, namelijk de energietransitie. Dus laten we het even bij de warmte houden zonder heel verhit te raken. Nu wil ik graag het woord geven aan mijnheer Beusenberg.

De heer BEUSENBERG: Dank u voorzitter. Ik zal heel snel zijn. Ik wil aan de wethouder vragen: hebben we voldoende kennis aan ambtenaren in huis met het oog op die transities, of het nu elektra is of waterstof of wat dan ook? Want er zijn twee sprekers geweest, de eerste liep vast omdat hij geen duidelijk antwoord kreeg. Is het niet mogelijk dat er een speciaal loket komt waar die mensen juist geholpen worden? En dat geldt ook voor de tweede spreker. Als we zelf die kennis in huis hebben, kunnen we die mensen dan als gemeente niet zelf helpen zodat de dure bureaus die dan onderzoek moeten doen daarmee even op een zijspoor worden gezet? Dus in een groter verhaal, omdat er nogal wat gaat gebeuren de eerstkomende jaren met die transities lijkt het me toch verstandig dat we daar als gemeente op inhaken en dan zo veel mogelijk initiatieven van inwoners gaan helpen.

Dan wil ik nog terugkomen op mijnheer Vermeulen. Die heeft heel mooie berekeningen, maar volgens mij gaan die niet helemaal op want bij het omzetten van elektra naar waterstof zou er veel verloren gaan, ja, maar overdag wordt er volgens mij veel minder stroom verbruikt maar wel meer opgewekt, alleen al door zonnecollectoren, dat je daarvoor kunt gebruiken. Sterker nog, er worden hele velden aangelegd juist om voor die transitie met waterstof te gebruiken. Dus van verlies kun je dan niet spreken.

En we zijn als SRH ook voor kernenergie. Mijnheer GroenLinks, voorzitter. Mijn tijd was om zeker?

De VOORZITTER: Ik wilde net zeggen 'uw tijd is om', toen u begon over kernenergie. Ik geef het woord aan mijnheer Kenselaar namens GEZOND Haarlemmermeer. U mag de rij sluiten.

De heer KENSELAAR: Dank u wel voorzitter. Om maar met de punchline te beginnen: warmtetransitie is een hot item. Schrijf het op, leuk voor verjaardagen. We hebben hier al wat debatten over gevoerd en laatstelijk was er een informatieve bijeenkomst over dit onderwerp. Al met al reikt de kennis en dus ook onze kennis op dit onderwerp steeds een stukje verder. Daarbij krijgen we ook naarmate de tijd verstrijkt, te maken met voortschrijdend inzicht. Zo waren nog maar anderhalf jaar geleden de inzichten met betrekking tot de biomassacentrales tamelijk verschillend van hoe er inmiddels door deze en gene, en met name door mensen en instanties met kennis van zaken, tegenaan wordt gekeken. Ze schijnen namelijk niets bij te dragen aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot. De vraag die wij van GEZOND Haarlemmermeer dan ook sowieso willen stellen is: moeten we als dit inderdaad zo is, nog wel aan de bouw van deze centrales vasthouden als we ondertussen weten dat dit niet het beoogde effect gaat sorteren?

De transitie voor huishoudens zou plaats moeten hebben op wijkniveau met een participerende rol voor de inwoners. Gaan we hiermee dan geen lappendeken van verschillende methoden creëren?

Dit kan onzes inziens nooit voordeliger uitpakken dan dat iets volgens een groter plan wordt uitgerold. Minimaal regionaal, liever nog provinciaal of misschien zelfs landelijk. Of zo landelijk mogelijk. Uiteraard zul je daarin altijd uitzonderingen houden want niet altijd kan alles overal. Dat beseft hebben wij. Maar een zo groot mogelijke gelijkheid lijkt ons des te wenselijker. Net als toen ooit Nederland aan het door de heer Blom al zo Anton Piekachtig geïllustreerde gasnet werd gekoppeld.

En dan een ander issue: moeten we akkers vol gaan leggen met zonnepanelen terwijl de dakcapaciteit nog bij lange na niet is gevuld? Om over de wandcapaciteit van de inmiddels bekende blokkendozen nog niet eens te spreken. Laten we die eerst eens volledig benutten. En terwijl ik dit opschreef dacht ik 'we hebben net een debat gehad over lichtvervuiling, als we nu al die blokkendozen die van die grote lichtkieren hebben eens volhangen met zonnepanelen, dan lossen we twee dingen in een keer op'. Een zonnepaneel heeft nog uitwijkmogelijkheden op dit moment. Een koe of een korenaar straks niet meer.

En dan afsluitend, de weliswaar iets vertraagde reactie op de tweede spreker van vanavond, of ei-

genlijk op de laatste vraag van mijnheer Vermeulen aan deze, die luidde 'als het om een kleine € 1.000,00 per huishouden gaat voor een eerste stap, wat doet u hier dan?' Feitelijk is het een heel legitieme vraag, mijns inziens. De inspreker gaf aan dat naast een kleine reden als 'een hekel aan Poetin', een al veel grotere reden als 'ik heb familie in Groningen', ze vooral iets willen doen voor de toekomst. Als dan de eerste € 1.000,00 al tot een hulpvraag leidt, vrees ik dat het financiële en het ideologische aspect op dit moment nog erg ver uit elkaar liggen. Maar dat is mijn interpretatie. Tot zover mijn eerste bijdrage.

De VOORZITTER: Tot zover alle eerst termijnen, dan geef ik graag het woord aan het college om antwoord te geven. Mijnheer Nobel.

Wethouder NOBEL: Dank u wel voorzitter. Bij de energietransitie hebben we ontzettend veel bouwstenen en ik vind dit zelf een van de ingewikkeldste bouwstenen omdat er nog heel veel onbekend is. Terecht hebben velen van u gezegd 'wat kunnen initiatiefnemers straks zelf doen?' en veelvuldig werd ook de Wet collectieve warmtevoorziening aangehaald. Daarom leek het ons als college ook goed om u vast op de hoogte te brengen van het feit dat het rijk net iets anders dreigt aan te kijken tegen dit deel van de energietransitie dan wij hier als gemeenteraad met elkaar voorstaan, namelijk van onderop initiatieven stimuleren, zoeken naar draagvlak en ook kijken naar betaalbaarheid van diezelfde initiatiefnemers. En als die wet doorgaat, hebben we wel een andere wedstrijd met elkaar te spelen want dat was niet helemaal hoe wij het bedacht hadden als college, en volgens mij, als ik u zo beluisterd heb, u ook niet als raad. Maar die winstwaarschuwing wil ik wel afgeven.

De VOORZITTER: Mijnheer Den Elzen heeft een interruptie en mijnheer Koomen misschien ook.

De heer DEN ELZEN: Zoals u dat aangeeft, als college heeft u dat gedaan ja, maar niet de meerderheid van de raad volgens mij. Ik heb meerdere partijen wat horen zeggen over op een andere manier hiernaar kijken en wellicht toch iets doen met meer de regie nemen of iets zelf ontwikkelen.

De VOORZITTER: In ieder geval is de stemming daarover nog niet geweest. Dat kan ik wel constateren.

Wethouder NOBEL: Daar maak ik me ook geen enkele zorgen over voorzitter, maar volgens mij is het, als ik goed naar u geluisterd heb, of u nu net iets meer wilt van de overheid of net iets minder, als de brief van het rijk zoals we die aan u gestuurd hebben uiteindelijk werkelijkheid wordt, volgens mij niet helemaal het gesprek dat we hier met elkaar hebben gevoerd. Dan wordt het heel erg van bovenaf opgelegd en volgens mij hebben velen van u gezegd, ook de PvdA, 'het is ook belangrijk dat mensen er zelf achter staan'. En het warmtenet is aangehaald als alternatief. Ik ken gemeenten die dat doen, bijvoorbeeld de gemeente Amsterdam. Wat bij zo'n warmtenet ook van belang is – nog even los van de vraag of je het ideologisch gezien goed vindt dat een overheid dit soort dingen op zich neemt – het moet ook kunnen. En voor onze gemeente is dat ingewikkeld want wij hebben bijvoorbeeld niet zoals Velsen Tata Steel heeft, dat ontzettend veel warmte produceert. Wij hebben dat in veel mindere mate. Dus als je dat al zou willen doen als de diverse gemeente die we zijn, is dat ook nog eens ontzettend ingewikkeld om te doen. Laat ik er direct bij zeggen: het college is er geen voorstander van om dat te doen, maar al zou je het willen doen, dan is het hier een stuk complexer dan in andere gemeenten. Het draagvlak. Daar is het ook veel over gegaan. De PvdA heeft het aangehaald, ook de VVD en de HAP vroegen zich af: wat als er uiteindelijk een wijkplan komt en een deel van de inwoners is enthousiast en een ander deel niet? Het antwoord is heel makkelijk, we komen bij u terug als raad om te vragen of er voldoende draagvlak is voor een bepaald wijkplan. Ik heb u eerder al aangegeven, dit college is niet van plan om onder dwang dingen op te leggen dus dan komen we gewoon bij u terug en als u zegt 'er is voldoende draagvlak', dan gaan we het met elkaar doen en zo niet, dan niet.

De VOORZITTER: Toch wat vragen hierover. Mevrouw Van 't Hull had als eerste haar vinger omhoog.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dank u wel voorzitter, de vraag is eigenlijk: de wethouder gaf aan als er een wijkplan wordt bedacht, komt u terug naar de raad, maar komt u ook eerst terug naar de initiatiefnemers of de mensen die eerder bevraagd zijn? Dus met een terugkoppeling?

De VOORZITTER: Mijnheer De Vries en mijnheer Jansen op hetzelfde onderwerp, dan kunt u dat in een keer afhandelen.

De heer DE VRIES: Ik hoor de wethouder zeggen 'ik kom als er te weinig draagvlak is bij de raad terug'. Nee, u zei 'als er voldoende draagvlak is, kom ik bij de raad' en dan denk ik 'ja, als er geen draagvlak is, gebeurt er dus niets'.

De VOORZITTER: Mijnheer Jansen.

De heer JANSEN: Als afsluiting gaf de wethouder aan 'zo niet, dan niet'. Dat klinkt als een doodlopende weg en ik wil vragen – en dat is, nogmaals, ook meerdere keren aangegeven – er komt een moment dat we als overheid, in dit geval de gemeente, wel forceren moeten. Natuurlijk pleiten we ook voor initiatieven en natuurlijk willen we dat het van onderop komt, maar we moeten ook een sluitstuk hebben voor gevallen waar dat niet gebeurt.

De VOORZITTER: Mevrouw Elfers over dit punt en dan geef ik het woord aan het college.

Mevrouw ELFERS: Dank u wel. Zeker op dit punt. Mijn vraag was letterlijk: kan het college aangeven wanneer iets voldoet aan de waarde 'voldoende'? Die vraag blijft wat mij betreft nog steeds openstaan want u geeft aan dat u terugkomt naar de raad wanneer er voldoende draagvlak is. Dus dat betekent... Hoe kunnen we als raad controleren aan welke kaders u zich heeft gehouden, dat iets voldoet aan de waarde 'voldoende'?

De VOORZITTER: Volgens mij is de vraag van vele partijen helder: wanneer komt u terug naar de raad?

Wethouder NOBEL: Volgens mij is dat ook een beetje afhankelijk van de casus want we gaan verschillende wijken in. Als er een heel duidelijke setting is van 'iedereen wil het', is er wel voldoende draagvlak maar op een gegeven moment komen er... Laat ik een ander voorbeeld geven. We hadden laatst de zonnepanelen in Zwanenburg. Het was overduidelijk dat er voorstanders waren van de zonnepanelen want die hebben hier ook ingesproken. Het was overduidelijk, zeker toen uiteindelijk de raad heeft gekozen om dat te weigeren, dat er sprake was van tegenstanders. Op dat moment voel je aan dat dat draagvlak een beetje schuurt. Dat kan van casus tot casus verschillen. Bij twijfel kom ik in ieder geval bij uw raad om te vragen of u vindt dat er voldoende draagvlak is. Dus het laatste woord is altijd aan u.

De VOORZITTER: Bij twijfel, dat roept weer vele vragen op. De heer Koomen had als eerste zijn vinger omhoog hierover.

De heer KOOMEN: Ik wil me aansluiten bij de vraag van de HAP dat het toch nog wel wat vaag is wanneer er dan voldoende draagvlak is. Want is het dan wie het hardste schreeuwt of laten we alle huizen stemmen en wie mag er dan wel en niet stemmen? Daar zie ik nog wel wat uitdaging in hoe u dat gaat bepalen. Wat mij betreft, als dat onvoldoende duidelijk is, moeten we bij twijfel wel door en

niet de hardste schreeuwers of degenen die de meeste protestborden ophangen een initiatief om zeep laten helpen.

De VOORZITTER: Mevrouw Elfers nog.

Mevrouw ELFERS: Ja graag. Portefeuillehouder, wellicht een verhelderende handreiking van HAP. Heeft u een document of iets anders voor uzelf waarin u zegt 'er wonen – even een praktisch voorbeeld – 100 mensen in een straat of een wijk, wanneer 99% van die huishoudens dit idee oké vindt, is dat voor ons de waarde 'voldoende'? Of heeft u niet zo'n toetsingskader wanneer iets de waarde 'voldoende' kan hebben? Of maak ik het alleen maar ingewikkelder?

De VOORZITTER: College.

Wethouder NOBEL: Nee hoor, volgens mij kan ik het heel makkelijk maken. We komen uiteindelijk – want het is een heel uitvoerig participatieproces, zoiets gaat niet zomaar ineens, van het gas af gaan of in een hele wijk ingrijpende veranderingen realiseren, dat doen we niet zomaar. We kijken ook of we werk met werk kunnen maken. Dus dat is een heel uitvoerig proces en uiteindelijk komt het wijkplan altijd weer hier bij de raad terug en ik laat het dan aan u of u dat wel of niet voldoende vindt.

De VOORZITTER: Voor nu in ieder geval niet blijikbaar. Mevrouw Elfers, wanneer vindt u het voldoende?

Mevrouw ELFERS: Bijna, voorzitter, dank u wel. Heb ik u dan verkeerd geïnterpreteerd op het moment dat u zei 'wanneer wij constateren dat er voldoende draagvlak is, kom ik bij u terug in de raad'? Want nu zegt u 'u gaat erover of er voldoende is'. Dus het lijkt alsof we dezelfde taal spreken maar een ander dialect. Concludeer ik dat correct?

De VOORZITTER: De heer Vermeulen, die stak net ook al zijn vinger op en die wil ik ook nog even de gelegenheid geven hiervoor.

De heer VERMEULEN: Dat klopt, ik zie dat we aan de verkeerde kant van de zaal zijn gaan zitten, maar ik accepteer dat, voorzitter. Ik hoor aan de ene kant zeggen 'geen dwang' en daarbij krijg ik altijd warme gevoelens want dwang doet me altijd denken aan communistisch Rusland en die kant willen we zeker niet op. Maar aan de andere kant hoor ik dan toch langzamerhand weer komen dat als er voldoende draagvlak is en de raad besluit dat dat er is, we dan toch alsnog dwang krijgen dus de mogelijkheid tot dwang zit toch nog wel in het systeem ingebakken. Dat is mijn vraag aan de wethouder.

De VOORZITTER: De wethouder, wanneer is het voldoende en wanneer gaan we dwingen?

Wethouder NOBEL: U vat het goed samen voorzitter, misschien ook op typische wijze van uw partij. Dus dat waardeer ik misschien niet helemaal.

In een wijkplan zit een bepaalde businesscase en we komen altijd, en misschien is het daar dat we elkaar niet helemaal goed hebben verstaan, terug naar de raad. Onderweg gedurende zo'n participatieproces kun je volgens mij al wel een beetje aanvoelen of er wel of niet voldoende draagvlak is, dus halverwege dat proces, heb je al wel een beeld. Dat is wat ik bedoelde met 'wij als college kijken dan of er voldoende draagvlak is', maar uiteindelijk komen we bij u terug. Dwang is wat we niet willen en uiteindelijk leggen we het gewoon hier terug en is het aan uw raad om vast te stellen 'hier is wel of geen sprake van dwang'. Ik ben met u eens, als er 99 mensen ja zeggen en eentje nee, en de raad zegt 'we moeten het doen', kan dat voor die ene persoon als dwang voelen.

De VOORZITTER: Gaat u verder met uw beantwoording.

Wethouder NOBEL: Er is door best veel partijen gevraagd over biomassa en het standpunt van het college daarop. De brief die we u eerder hebben gestuurd stond niet voor niets 'we zijn overwegend negatief'. Je zou ook kunnen zeggen 'schrap het meteen', zoals een aantal van u voorstelt. Op zich sta ik daar ook niet onwelwillend tegenover, begrijp me niet verkeerd, daarom stond er ook heel nadrukkelijk in die brief 'overwegend negatief'. Desalniettemin komt het rijk straks ook met adviezen hoe daarmee om te gaan. We hebben gedacht 'laten we niet meteen die transitiebron afschieten, maar laten we wel duidelijk erbij zetten dat het niet onze bedoeling is om met de woorden van mijnheer De Vries te spreken, dat we dat uit Indonesië hiernaartoe gaan halen'. Ik hoop dat dat u voldoende comfort geeft. Als het rijk meer duidelijkheid geeft over hoe het dat zich voorstelt als transitiebron, kunnen we denk ik definitief wel of geen afscheid daarvan nemen, maar vooralsnog staan we overwegend negatief tegenover de biomassa.

De VOORZITTER: De heer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Ik wil de wethouder vragen of het ook mogelijk is dat een gemeente een eigen positie inneemt. Moeten we aan de leiband van het rijk lopen? Hebben we zelf de ruimte om onze eigen afwegingen te maken?

De VOORZITTER: Dan zou ik zeggen: de raad kan een eigen afweging maken, maar dan moet de raad dat doen. Maar ik kan het ook aan mijnheer Nobel vragen. Gaat u verder met uw betoog.

Wethouder NOBEL: Ja, dat klopt, voorzitter, je kunt zelf de afweging maken maar ik zou het ter overweging willen geven om niet te snel afscheid te nemen van eventuele transitiebrandstoffen. Dat is ook een beetje wat u met elkaar heeft besproken, laten we niet te snel de luiken dichtgooien. Je ziet ook dat het hele maatschappelijke debat is gekanteld. We hebben zelf redelijk recent de biomassa-installatie bij de Meerlanden gehad die niet is doorgegaan. Mijn verwachting is dat nu de businesscase niet is doorgegaan, daar niet zo veel meer uitkomt maar dat was nu een voorbeeld van hoe het wel positief zou kunnen werken, er stond al een biomassa-installatie en die was vervuilender dan wat men daar beoogde. Dus dat soort initiatieven wil je niet van tevoren de nek omdraaien, denk ik. Dus om die reden zeg ik 'wacht nu even waar het rijk mee komt'. Dan kunt u op dat moment altijd nee zeggen met de kanttekening dat dit college overwegend negatief tegenover die biomassa staat.

De VOORZITTER: Mijnheer Den Elzen.

De heer DEN ELZEN: Nu mijnheer Nobel het heeft over biomassa. Ik stelde de vraag 'volgens mij gaan we voor 17 oktober a.s. nog hierover spreken met elkaar'. Klopt het, komt het college nog met iets omdat het voorbereidingsbesluit volgende maand afloopt?

Wethouder NOBEL: Volgens mij niet, omdat de provincie bevoegd gezag is over het verlenen van een vergunning.

De heer DEN ELZEN: Het gaat over het paraplubesluit, dat jaar voorbereidingsbesluit.

Wethouder NOBEL: Dat vraag ik even na. Dat durf ik nu even niet te zeggen.

Er is ook veel gesproken over de regierol. Met name D66 en GroenLinks willen meer snelheid en zien misschien de regierol net anders dan het college en volgens mij ook de meerderheid van de raad die ziet. Er werd een vergelijking gemaakt met een orkest maar we kunnen ook de vergelijking maken met de voorzitter van de raad, hij geeft iedereen keurig het woord, maar uiteindelijk brengt hij niet zelf al-

allerlei standpunten in – althans, dat is vandaag toch een beetje zo, misschien is vandaag niet de juiste dag – maar normaal gesproken... Nee hoor. Maar als je zo naar de rol van de gemeente kijkt, dan wordt het ingewikkeld als je zegt 'die gemeente moet ook allerlei acties zelf op zich nemen'. De acties die we nu nemen, zijn bijvoorbeeld de samenleving handelingsperspectieven bieden 'welk initiatief kunt u het beste toepassen?' We stellen met elkaar allerlei beleidsstukken vast zodat we mogelijk maken dat er ook uiteindelijk de energietransitie plaats gaat vinden. We kunnen ook aangeven wat de voorkeurstechiek is. Ik heb de SRH horen vragen 'komt er een energieloket?' Ja dat komt er, 1 oktober, dus daar kunnen mensen zich melden. Ik moet daar wel bij zeggen, we zijn natuurlijk niet in elk onderwerp helemaal gespecialiseerd want u vroeg ook 'hoe zit dat met die kennis?' Onze ambtenaren kunnen heel veel maar soms gaat het wel heel erg ver en dan kunnen we die expertise niet bieden. Dat zag je onder andere zojuist ook bij een inspreker die aangaf 'ik wil nog iets laten uitwerken'. Dat wordt ingewikkeld, maar we willen wel proberen de initiatiefnemers zo veel mogelijk mee te nemen, ook bijvoorbeeld als ze een subsidie willen aanvragen, om ze te helpen bij hoe dat werkt. Maar we hebben niet alle kennis.

De VOORZITTER: Ik zie inmiddels vele vingers en vele vragen. Ik wil daar graag de gelegenheid voor geven, maar ik wil ook wel aan de raad vragen of zij die gelegenheid ook heeft vanavond. Want we lopen al uit de tijd. Het gaat erom of we het stuk naar stemming willen brengen of dat we het debat nog voort willen zetten. Ik ben er niet voor om de sessie te verdagen, laat ik het zo zeggen. Maar ik vraag even aan de raad wat de raad wil.

De heer BEUSENBERG: Voorzitter, mag ik een puntje van orde doen?

De VOORZITTER: Ja, dat stel ik voor.

De heer BEUSENBERG: Laten we tot 22.30 uur doorgaan met deze sessie want ik vind het wel belangrijk dat we dit bespreken, maar laten we dan om 22.30 uur stoppen.

De VOORZITTER: Dan breng ik dat voorstel zo in. Vindt u het allemaal akkoord om tot 22.30 uur door te gaan en dit debat af te ronden en te kijken of het stuk naar de stemmingen kan? Ja, dan geef ik ook meteen mijnheer Beusenbergh het woord om een vraag te stellen aan mijnheer Nobel.

De heer BEUSENBERG: Dat klopt. Ik vind het goed om te horen dat er een loket komt, 1 oktober, maar dan vraag ik u toch om daar dan eventueel geld voor beschikbaar te stellen. Huur dan de kennis in die de initiatiefnemers echt kan helpen. Als je het hebt over draagvlak, er zijn al initiatieven vanuit de particuliere sector, dus grijp dat dan met twee handen aan. Wat mij betreft, moeten ze dan ook hier in dat loket echt spijkers met koppen kunnen slaan en ik hoop ook dat mijn collega's het daarmee eens zijn want er staat nogal wat te gebeuren de eerstkomende tien, twintig, dertig jaar.

De VOORZITTER: Eerst mijnheer Nobel, is hij het daarmee eens?

Wethouder NOBEL: Niet helemaal, maar wel deels. Ik begrijp wel goed de kant die mijnheer Beusenbergh op wil, dat we eigenlijk moeten proberen om zo veel mogelijk mensen te helpen in het hele proces. Maar we hebben al zo veel bouwstenen met elkaar besproken en een aantal van u zei ook 'elke sessie word ik weer wat wijzer over die energietransitie', maar ik denk dat het een onmogelijke taak is, niet alleen voor de gemeente Haarlemmermeer, maar voor elke gemeente om al die expertise in huis te halen. Dat moet ook allemaal bekostigd worden. Ik heb geen flauw idee wat het zou kosten op het moment dat elke initiatiefnemer die hier voorbijkomt met een plan waarvan u zegt 'pik mee', moet worden geholpen. Dus het lijkt me ingewikkeld om te zeggen, hier heeft u een vrijbrief en maakt u die kosten maar, want dan doe ik even een andere pet op, die van wethouder van Financiën, en de begroting

staat al behoorlijk onder druk. Dus een algemeen loket, ja, daar waar het kan, verwijst mensen dan misschien ook naar de juiste bureaus, maar er ligt ook zeker een eigen verantwoordelijkheid. Zeker wanneer particulieren misschien hun rekening omlaag kunnen brengen, dan is het ook iets voor de inwoner of het bedrijf zelf om daar ook zelf kosten voor te maken.

De heer BEUSENBERG: Dank u voor het antwoord voorzitter. Maar ik zou toch....

De VOORZITTER: Zo werkt het niet, mijnheer Beuseenberg, u heeft uw vraag gesteld en antwoord gekregen en u heeft een vraag gesteld aan de collega-raadsleden. Die wil ik ook graag de gelegenheid geven om daarop in te gaan, maar dat zal in tweede termijn gebeuren. Ik wil nu eerst mijnheer Nobel vragen zijn betoog af te maken want er zijn nog wel een aantal andere punten die er nog liggen volgens mij.

Wethouder NOBEL: Forza! vroeg nog naar het streven dat de woonlasten niet stijgen of we dat kunnen beloven. Dat kan ik niet beloven en dat heeft er ook mee te maken – en dat weet u ook wel – dat de energieprijzen niet hier door de gemeente worden bepaald. Dus op het moment dat de energielasten omhooggaan, heb ik daar niet zo veel invloed op. Maar het moet natuurlijk wel het streven zijn dat de mensen uiteindelijk niet veel meer geld gaan betalen.

De VOORZITTER: Mijnheer Vermeulen wil hier graag op ingaan.

De heer VERMEULEN: Ik heb antwoord gekregen op een vraag en met een beetje fantasie zou je dat mijn vraag kunnen noemen, maar dat was niet de gedachte die ik erachter had, wethouder Nobel. Ik wil de garantie van de wethouder dat als iemand nu, en dan noem ik maar gewoon een rond bedrag, jaar in, jaar uit € 1.500,00 kwijt is aan al zijn energielasten, wat we die mensen ook gaan opleggen, waartoe we ze ook verplichten, die lasten € 1.500,00 per jaar blijven.

De VOORZITTER: Dan hoop ik dat u het heeft over de warmte want daar hebben we vanavond het debat over. Mijnheer Nobel, kunt u daar nog iets over zeggen?

Wethouder NOBEL: We hebben het er niet helemaal over vanavond voorzitter, maar het zou flauw zijn om geen antwoord te geven. Nee, die garantie kan ik niet geven. Daar moet ik eerlijk over zijn. Er is ook iets gezegd over kernenergie en hoewel ik dat een heel interessant idee vind, is dat iets van de landelijke overheid en kunnen we daar als gemeente helaas niet zo veel mee doen.

GroenLinks vroeg nog over de 20% en is die dan hard? Het is vooral een opgave die we moeten spreiden over dertig jaar. En het is een voorkeursplanning en die warmtevisie wordt ook elke vijf jaar opnieuw bekeken door de raad. Op het moment dat u er geen vertrouwen in heeft dat het tempo snel genoeg gaat, kunt u over vijf jaar, of eerder als u denkt 'dat gaat echt helemaal fout', aan de bel trekken en zeggen 'er moet een schepje bij'. Maar ik zou dat nu niet doen, voorzitter. Dit is de voorkeursplanning zoals we die nu zien. We gaan nu beginnen en om nu al meteen te zeggen 'het gaat niet goed', lijkt me niet verstandig.

De VOORZITTER: Mijnheer Jansen.

De heer JANSEN: Dat zou ik met u eens kunnen zijn, maar als u in uw eigen planning aangeeft dat u maximaal met drie wijkplannen aan de gang wilt gaan – nogmaals maximaal, dat is niet optimaal – en daar acht jaar voor nodig heeft om de uitvoering te doen, kunt u in uw eigen beschrijving niet aan dat doel komen. Dat heb ik willen betogen. En als u aan de voorkant met uw eigen onderbouwing aangeeft 'we halen het niet in 2030', denk ik 'dan moet u een andere doelstelling stellen of de doelstelling beter onderbouwen'.

De VOORZITTER: Wethouder Nobel.

Wethouder NOBEL: Dit is de voorkeursplanning en u weet ook dat technieken ontzettend snel vooruit gaan. Dus op het moment dat er technieken voor handen zijn waarmee dat sneller kan, en op het moment dat... De eerste wijk is natuurlijk het ingewikkeldst, daar loop je tegen allerlei problemen aan, dus ik kan me goed voorstellen dat het ook wat sneller gaat als het proces vordert. Maar vooralsnog lijken ons drie wijken ontzettend ambitieus en we willen slimme volger zijn, we hoeven geen koploper te zijn.

De heer JANSEN: Mag ik afronden door te constateren dat met de realisatie zoals die nu voorligt in de beleidsnotitie, B&W zelf al aangeeft dat het niet gehaald kan worden? Dan kunt u zeggen 'voortschrijdend inzicht', maar de doelstelling is nu acht, en u geeft zelf aan 'dat gaan we niet halen, maar wie weet, gaandeweg krijgen we misschien nog wat nieuwe technieken'.

De VOORZITTER: Waarvan akte. Wilt u daarop nog een reactie geven?

Wethouder NOBEL: Het is goed, dat geldt ook voor dit beleidsstuk, dat het geen sprint is en dat we het met elkaar over dertig jaar moeten doen. Ik begrijp best dat u zegt 'het zijn nu maar drie wijken', maar de eerste wijken zijn ook het meest ingewikkeld. Daar moeten we het hele participatieproces op-tuigen, we zullen de wijk in moeten en mensen mee moeten krijgen. Misschien zou het sneller kunnen, maar dan zul je mensen ook moeten dwingen want dan heb je minder draagvlak en dat is niet waar het college voor kiest. Daar zou ik het bij willen laten.

Er was nog een vraag van GroenLinks over de proeftuin in Rijsenhout. Ik weet nog niet of die subsidie is toegekend, voorzitter, maar het maakt de businesscase een stuk makkelijker.

De VOORZITTER: Het lijkt me handig dat we nu overgaan tot de tweede termijn, we hebben nog twaalf minuten en ik wil graag weten of dit stuk naar stemming kan. Dat is de voornaamste vraag en dat zal in tweede termijn beantwoord moeten worden door tien mensen die daar allemaal nog een minuut de tijd voor hebben. Laat ik beginnen met mevrouw Van 't Hull want die heeft al een aantal keer haar vinger opgestoken en naar mij gekeken.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dank u wel voorzitter, maar het is eigenlijk nog een vraag aan het college over de betaalbaarheid. We hebben als VVD aangegeven dat de voorkeursaanpak er vrij ingewikkeld uitziet, de wethouder geeft ook aan 'warmtetransitie is ook vrij ingewikkeld'. Hoe wordt er gestuurd op de financiën en de betaalbaarheid? Die vraag wil ik graag voor stemming beantwoord hebben.

De VOORZITTER: Die is belangrijk voor uw stembepaling, begrijp ik. Ik zie nu zo veel vingers, gaat het over hetzelfde onderwerp of wilt u uw termijn doen? Over hetzelfde onderwerp, mijnheer Den Elzen en mevrouw Elfers. Eerst mijnheer Den Elzen.

De heer DEN ELZEN: Dank u wel voorzitter. Met betrekking tot de vraag van de VVD over de betaalbaarheid zou ik zeggen 'sluit aan' want volgens mij houden we op het moment dat we collectief aan de gang gaan, die betaalbaarheid veel meer in de smiezen. Dan blijft het betaalbaar voor iedereen en kan iedereen meedoen dus ik zou zeggen 'sluit aan bij initiatieven'. We gaan kijken hoe we op een andere manier invulling kunnen geven aan de beslispunten voor de raad voor het ter stemming komt.

De VOORZITTER: U zegt 'sluit aan', maar ik heb geen voorstel gehoord van u om iets in te brengen? Of heb ik dat gemist?

De heer DEN ELZEN: Ik heb in mijn betoog iets gezegd over veel meer de regie nemen en veel meer aan de gang gaan en wellicht zelf een eigen warmtenet ontwikkelen en daar het initiatief in nemen.

De VOORZITTER: Aha, misschien komt daar nog een voorstel voor, ik zie in ieder geval heel veel reacties daarop. Eerst mijnheer Koomen.

De heer KOOMEN: Ik wil een politieke vraag stellen. Ik hoor de PvdA wat zeggen en ik heb heel veel partijen dat horen zeggen. Ik had in mijn eerste termijn al een rondje partijen opgenoemd en daar zijn alleen nog maar partijen bijgekomen. De inschatting van Forza! en VVD was aan de voorkant al goed. Dus ik wil de wethouder vragen, als ik zo'n ruime meerderheid in de raad hoor die meer verwacht, ziet hij dan geen ruimte om het voorstel aan te passen en blijft hij bij de planning? Ik zou verwachten dat er dan een handreiking zou worden gedaan of nog iets aangepast zou worden om deze partijen tegevoet te komen.

De VOORZITTER: Eerst naar het college, is die handreiking er?

Wethouder NOBEL: Ik weet niet precies welke handreiking u dan zoekt want ik heb verschillende initiatieven gehoord maar het meest concrete was de PvdA 'gaat u zelf een warmtenet aanleggen'. Dat wil dit college echt niet doen want u geeft aan de ene kant aan 'dan zijn we van een bepaalde onzekerheid en een bepaald risico af', maar u heeft er een heel groot risico bij genomen, namelijk de schuldenpositie die gigantisch stijgt omdat het college investeringen moet doen waar het simpelweg het geld niet voor heeft. Ik wil u ter overweging geven dat ter heroverweging te nemen en eerst te kijken wat er uit de markt komt en waar we het laaghangend fruit kunnen plukken, voordat we zelf heel voortvarend aan de slag gaan en geen slimme volger meer zijn, maar koploper met alle risico's van dien.

De VOORZITTER: Ik wil de partijen vragen de vragen te stellen die echt voor hen van belang zijn om hun stem te bepalen. Mevrouw Elfers had net haar hand al omhoog, u komt daarna, mijnheer Vermeulen.

Mevrouw ELFERS: Dank u wel voorzitter, tot mijn grote spijt moet ik constateren dat een X-aantal van onze vragen niet beantwoord is en die zijn voor ons wel belangrijk om überhaupt dit stuk door te geleiden naar de stemmingen. Ik begrijp heel goed dat u op de tijd let want we hebben afgesproken om vanavond in ieder geval niet tot langer dan 22.30 uur door te gaan. Toch heb ik dat wel nodig. Dus ik wil de handreiking doen aan de portefeuillehouder om schriftelijk terug te komen op mijn openstaande vragen. En eerlijk gezegd wil ik hier ook even laten weten dat ik merk in de raad dat we nog lang niet uitgepraat zijn en ik verwacht niet dat we dat in acht minuten voor elkaar krijgen.

De VOORZITTER: Die indruk heb ik ook niet, maar de vraag is of we na dit stuk klaar zijn over de warmtetransitie.

Mevrouw ELFERS: Voorzitter, excuseer me, maar volgens mij gaat het hier om of we dit stuk kunnen doorgeleiden naar de stemmingenlijst en ik geef aan dat ik proef bij mezelf en bij mijn collega-raadsleden dat we dat nog niet zijn en ook niet in acht minuten gaan redden. En mijn telefoon geeft aan dat het zelfs al later is dan de klok daar.

De VOORZITTER: Mijnheer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Dank u wel voorzitter. Ten eerste over de vraag of we klaar zijn om te stemmen, dat waren we natuurlijk al voordat ik hier het gemeentehuis betrad. Iemand moet op de rem

trappen, laten wij dat dan maar doen. Mijnheer Den Elzen wil ik meegeven dat slim volgen ook slim leren kan zijn en ik zou eerst inderdaad eens goed in ogenschouw nemen wat andere gemeenten die hun nek hebben uitgestoken door zelf een warmtenet aan te leggen voor enorme financieel debacle daarmee hebben. Misschien dat we dat in onze gemeente niet willen.

De VOORZITTER: De heer Den Elzen werd aangesproken, die is even aan het woord en daarna mijnheer Blom.

De heer DEN ELZEN: Dank u wel voorzitter, De wethouder had het ook al over de schuldpositie. Dat zegt hij, maar ik denk in scenario's; wat is wel en wat is niet mogelijk en wat voor bedragen hangen daaraan vast? Als ik kijk naar hoe Amsterdam het heeft aangepakt, zit daar ook een financieel plan onder. Daar zie je ook dat ze wat miljarden tekortkomen op dit moment. Het is gewoon helder en duidelijk, maar dan kun je het beargumenteren. Maar daar geeft men ook aan 'we kunnen ook de helft laten smelten, dat is leuk in het kader van de warmte, als we de collectiviteit een plek geven'. Dus dat zou ik graag ook hier willen zien worden doorgerekend, dat zou een scenario kunnen zijn.

De VOORZITTER: Het college.

Wethouder NOBEL: Ik wacht rustig af, voorzitter. Ik gaf al aan dat bij Amsterdam bijvoorbeeld, maar ook bijvoorbeeld Velsen, veel warmte vandaan komt en dat ligt bij ons nog ingewikkelder. Dus zonder een hele berekening te doen die daaraan ten grondslag moet liggen, kun je aan de voorkant al bedenken dat het bij ons nog duurder zal zijn dan in Amsterdam. Maar los daarvan, u geeft zelf al aan, de gemeente Amsterdam heeft miljarden moeten lenen om dat mogelijk te maken. We hebben het hier heel vaak met elkaar gehad over de schuldpositie, dat we niet grote investeringen willen doen als het niet echt nodig is. Ik leg hem toch weer even bij u terug, dit gaat iets betekenen voor de schuldpositie.

De VOORZITTER: Mijnheer Koomen.

De heer KOOMEN: Daar zit denk ik precies het verschil van mening tussen een aantal partijen en het college, namelijk 'als het niet echt nodig is', dat proeven we nu precies. Het college zit toch wel op de lijn 'het is niet echt nodig, we kijken de kat uit de boom', terwijl in ieder geval D66 zegt, en ik hoor eigenlijk nog veel partijen zeggen, 'nee, het urgentiebesef is veel hoger'. Dus ik pleit er echt voor om dat aan te passen. Dan krijgt u denk ik veel meer partijen over de streep. Ik pleit ervoor om dat ook uit te dragen 'we gaan meer regie pakken, we gaan kijken wat er wel mogelijk is en we gaan dat wel realiseren'. En niet uit te stralen 'we gaan het afwachten', maar ik vind het een heel mooi voorbeeld met dat draagvlak. Als er niet een heel duidelijk normenkader is om het draagvlak te meten, kan al snel gezegd worden 'ja, er waren een hoop mensen tegen en dan komen we niet met het voorstel naar de raad'. Dan denk ik 'zo komen we er nooit'.

De VOORZITTER: Mijnheer Jansen en dan wethouder Nobel.

De heer JANSEN: Ik wil D66 hier toch in ondersteunen. Ik heb eerder in mijn betoog ook aangegeven dat de doelstelling niet gehaald kan worden. We horen ook van andere partijen dat er meer regie nodig is. De een heeft andere accenten dan de ander, maar wellicht dat het college toch zegt 'ik zou me daar toch nog eens op willen beraden'. We kunnen er wellicht in een tweede termijn op terugkomen zodat het college met een handreiking kan komen op dit gebied.

De VOORZITTER: Wethouder.

Wethouder NOBEL: Voorzitter, dank u wel. Nogmaals, ik heb een concreet voorstel gehoord, dat was

het voorstel van de PvdA voor het warmtenet. Voor de rest heb ik alleen gehoord 'u moet meer regie voeren', maar niet hoe. GroenLinks of D66 gaf aan 'we zouden proeftuinen kunnen doen'. Dan zeg ik: daar hebben we een voorbeeld van in Rijsenhout. U haalt voorbeelden aan waarvan ik denk 'dat doen we al'. Dus ik ben echt op zoek naar 'wat wilt u nu precies?' En tegen de PvdA heb ik al gezegd 'het college is niet voornemens om zelf een warmtenet aan te gaan leggen', dus die handreiking kan ik vanuit het college in ieder geval niet doen.

De VOORZITTER: Ik ga even een punt van orde maken. Het is 22.30 uur. Ik heb net iets over de snelheid gezegd. Ik ga iets ongebruikelijks doen. Ik ga aan het college een vraag stellen, omdat u zei 'we zijn nog niet helemaal klaar om hierover te stemmen'. Ik lees zelf in het stuk dat op basis van deze kadernota in het derde kwartaal van 2020, dat is volgende week, een conceptwarmtevisie wordt opgesteld. Kunt u daar iets over zeggen? Dat kan ik dit debat hoop ik ook naar een conclusie leiden.

Wethouder NOBEL: Voorzitter, u bent mij voor. Ik zou willen aangeven dat we in Q4 met de warmtevisie komen dus ik denk dat u dan nog alle gelegenheid heeft om met elkaar verder te spreken over dit onderwerp.

De VOORZITTER: Dit gehoord hebbend, vraag ik nu aan de raad: kan dit stuk naar stemming? Ik hoor mijnheer Blom ja zeggen. Anderen nog niet. Mijnheer Spijker?

De heer SPIJKER: Dank u wel voorzitter, ik heb nog een vraag. Het is mij nu nog steeds niet duidelijk over die biomassacentrale. Sorry, ik kom er even op terug, ik hoor een diplomaat een ja- en een nee-antwoord geven. Het is mij niet duidelijk. Ik kan volgende week niet stemmen.

De VOORZITTER: Volgens mij heeft een aantal raadsleden gezegd 'er zou mogelijk een amendement komen', dat lijkt me het moment. Het lijkt me niet de vraag aan het college meer, er ligt een stuk en er staat de zin in die zo veel besproken is. Mijnheer Koomen.

De heer KOOMEN: Ja voorzitter, als het zo voorligt, proef ik nog te veel andere meningen, maar dan spreek ik in ieder geval voor mezelf, om met dit stuk in te stemmen. Ik zou graag de kans willen hebben om daar samen uit te komen om dat enigszins aan te passen want we zijn wel voor het verder brengen van dit initiatief om het doel te bereiken en deze wethouder te steunen om dat te realiseren. Laat dat duidelijk zijn, dat is met een aantal aanpassingen misschien wel mogelijk en misschien zit dat meer in de woordkeuze of de houding. Maar er ligt hier een voorstel voor waar dat wat ons betreft onvoldoende in zit. Dus dat vereist wel aanpassing. Dus als het naar de stemmingen gaat, heb ik er een hard hoofd in hoe we daarover moeten stemmen. Ik zou het liever enigszins aanpassen en het dan met meer tevredenheid kunnen ondersteunen. Maar dat vereist dus inderdaad niet naar de stemmingen, maar daar meer tijd voor nemen.

De VOORZITTER: Dat begrijp ik en dan wil ik ook nog een keer de vraag stellen, want die conceptwarmtevisie komt, maar in hoeverre is de conceptwarmtevisie afhankelijk van de instemming die we met dit stuk geven?

Wethouder NOBEL: Zoals u zegt, de warmtevisie komt nog en als u zegt 'ik wil dingen aanpassen' – ik hoor een heel concreet voorbeeld, bijvoorbeeld over de biomassa – dan kunt u natuurlijk altijd een amendement indienen. Als u zegt 'we willen daar aanscherping van', staat u dat natuurlijk vrij. We gaan er nog met elkaar over spreken en buiten het hele concrete warmtenet en de biomassa heb ik niet heel concrete zaken gehoord waarvan ik dan denk 'dat moet anders'. En als dat toch zo is, zou ik u vragen: doe dat dan middels een amendement en geef aan waar u uw punt wilt zetten.

De VOORZITTER: Mijnheer Beusenbergh.

De heer BEUSENBERG: Dank u voorzitter. Het is voor SRH van groot belang en ik heb van verschillende partijen gehoord dat ze eventueel overwegen om dat amendement te steunen dus ik vraag mevrouw Elfers om dat amendement voor ons allen klaar te maken zodat dat verwerkt kan worden in het raadsvoorstel en dan ligt dat vast.

De VOORZITTER: Die snap ik, maar dat gaat over de biomassa en er waren nog een aantal andere punten volgens mij. Mijnheer Jansen wil daar nog iets over zeggen.

De heer JANSEN: Ik hoor de wethouder bij herhaling zeggen 'ik heb maar een voorstel gehoord', dan ga ik ook herhalen. Ik heb aangegeven 'met drie wijkplannen in de berekening van de wethouder zelf, redt hij dat niet'. Dus ik wil vragen de handreiking te doen in die periode vijf wijkplannen te realiseren zodat we in ieder geval dichterbij die doelstelling komen.

De VOORZITTER: Mevrouw Elfers zat ook met haar vinger omhoog.

Mevrouw ELFERS: U vraagt concreet of we door kunnen naar de stemmingen en het antwoord daarop is afhankelijk van het antwoord dat we schriftelijk krijgen van het college want ook wij hebben bijvoorbeeld nog openstaande vragen rond de financiering.

De VOORZITTER: Dat kan uw stemming bepalen, maar niet of het doorgaat naar de stemmingen na vanavond, ik wil het vanavond afronden namelijk.

Mevrouw ELFERS: Dan geef ik aan dat we pas beslissen kunnen of we in staat zijn om te stemmen, na de reactie of het antwoord van het college op de vragen die we tijdens de sessie hebben gesteld.

De VOORZITTER: Dat begrijp ik. Mevrouw Van 't Hull.

Mevrouw VAN 'T HULL: Ik had al een paar keer mijn vinger opgestoken dus nu heb ik een paar dingen. Ik had nog een vraag openstaan en die had ik echt vlak voor het afronden gesteld, over hoe het dan zit met de betaalbaarheid. Ik wil nog even toevoegen dat we als VVD... We hebben de programmatische aanpak met z'n allen vastgesteld, we hebben vastgesteld dat we slimme volgers zijn. De warmtevisie zoals die nu geformuleerd is, past daar prima in, maar we hebben daar wel een aantal kritische kanttekeningen bij gezet. Dat gaat over van participatie naar draagvlak, die betaalbaarheid en dat de warmtetransitie op eigen initiatief is, dat staat goed verwoord in de kadernota. Over betaalbaarheid hebben we nog een vraag. En over van participatie naar draagvlak hebben wij wel voldoende antwoord gekregen, maar het zou fijn zijn om over die betaalbaarheid nog te horen.

De VOORZITTER: Dan vraag ik als het college dan toch schriftelijk gaat antwoorden, om die ook mee te nemen.

De heer KOOMEN: Een punt van orde. We zijn al een eind over de tijd heen, maar dat zijn heel veel schriftelijke vragen en discussie per mail met elkaar dus ik snap dat het kan, maar het is wat ongebruikelijk om dat allemaal per mail te doen. En is het nodig? Moet het naar de volgende stemming?

De VOORZITTER: Het hoeft niet naar de volgende stemming maar ik heb de afgelopen twee weken wel meegemaakt dat we drie debatten een uur extra hebben gegeven waarna het alsnog naar de stemming kon en dan was er in principe weinig veranderd. Dus daarom dacht ik 'ik maak het iets scherper vanavond'. Maar als de raad zegt 'we willen graag nu nog een uur erover doorpraten, of een

andere avond', dan neem ik die vraag graag mee naar het presidium, dat is geen enkel probleem. Dan komt het vanzelf terug in de raad. Of we gaan nu nog een halfuur door, dan kunnen we de vragen van mevrouw Elfers beantwoorden en de vraag over de betaalbaarheid, maar ik weet niet of dat voldoende is. Ik hoor daar nee zeggen, dan vraag ik: is er een meerderheid voor om nog een uur erover te praten? Dan heb ik mijn best gedaan en dan gaan we er toch nog een uur over verder, ik vraag het presidium om die in te plannen en dan vraag ik het college om te wachten met de conceptwarmtevisie totdat dit stuk in stemming is geweest.

Wethouder NOBEL: U heeft twee procesvoorstellen gedaan voorzitter, namelijk eerst 'kunnen we de vragen schriftelijke beantwoorden?' en daarna stelt u de vraag 'wilt u dat het er een uur langer over gaat?', terwijl u mij als college niet gevraagd heeft of ik gewoon die vragen schriftelijk kan beantwoorden en of daarmee ook voldoende draagvlak is om dit wel naar stemming te geleiden. Ik heb ook van velen van u gehoord 'we moeten snelheid maken', en nu gebeurt het tegenovergestelde, u traineert.

De VOORZITTER: Dat verwijt neem ik even niet aan. Mevrouw Elfers.

Mevrouw ELFERS: Dank u wel voorzitter. Ik hoor vaker, en dan wordt er met een schuin oog naar HAP gekeken, over een bepaalde vorm van snelheid maken, maar haastige spoed is zelden goed en daar blijf ik bij. Zeker als het gaat om dit soort gevoelige, maar ook belangrijke en daarmee zware en impact hebbende onderwerpen. Het was mijn handreiking naar de portefeuillehouder 'kom schriftelijk terug op de openstaande vragen'. Die wil ik met alle liefde en warmte naar u mailen. Het was mijnheer Koomen die daar een punt van maakte want het werden wel heel veel schriftelijke vragen. Voor mij is het geen probleem. De VVD is van harte welkom om die vragen ook schriftelijk in te dienen. En nogmaals, als ik daar een goed antwoord op heb, waar ik mee uit de voeten kan, kunnen we stemmen. Nogmaals, haastige spoed is zelden goed, het hoeft wat mij betreft dan volgende week niet op de stemmingenlijst te komen, alhoewel ik heel goed de noodzaak begrijp dat volgende week ook Q3 eindigt.

De VOORZITTER: De heer Vermeulen, over de orde.

De heer VERMEULEN: Dank u voorzitter. Misschien dat we het rustig nog een keer een uurtje erover kunnen hebben en als we dan tegelijkertijd de wethouder de tijd geven om van drie wijkplannen naar twee te gaan, komen we met de tijd uitstekend uit, denk ik.

De VOORZITTER: Mijnheer Jansen.

De heer JANSEN: Voorzitter, ik kan me heel goed voorstellen dat het beantwoorden van de vragen – dat zijn er nog een aantal en wij hebben er ook nog een aantal liggen – juist ruimte geeft in het uurtje dat we dan extra plannen om het daar nog over te hebben. Als het maar twee vragen zijn, kan ik zeggen 'door naar stemming', maar dit kan zo veel aanleiding geven tot verdere discussie, als ik dit allemaal hoor, ben ik echt ervoor dat uur te gebruiken.

De VOORZITTER: Er liggen nu twee voorstellen voor, het een is een uur extra en het ander is de vragen beantwoorden en dan toch volgende week of twee weken later ter stemming brengen. Mevrouw Van 't Hull.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dat wilde ik inderdaad ook voorstellen, dat we dat dan in stemming brengen, dat we daarover stemmen. Ik heb van HAP vragen gehoord en van mezelf en voor de rest niet dus...

De VOORZITTER: Ik ga inderdaad even die twee voorstellen in stemming brengen. Het eerste is: wie

wil er nog een uur langer over praten? En het andere is: wie wil de vragen schriftelijk beantwoord hebben en dan het stuk in stemming brengen? Dan is volgens mij het eerste voorstel aangenomen, we gaan er nog een keer een keertje over praten, dat neem ik mee naar het presidium.

Mevrouw ELFERS: Voorzitter, excuus, maar ik zou het zeer op prijs stellen als ik wel antwoord krijg op die vragen. Want dan kunnen we met elkaar op het antwoord verdergaan.

De VOORZITTER: Dat lijkt me een heel heldere vraag. Heeft u ze voldoende helder gesteld, denkt u?

Mevrouw ELFERS: Dat denk ik wel en zoals ik al aangaf, wil ik ze ook wel op de mail zetten.

De VOORZITTER: Dan neem ik dat mee naar het presidium om te kijken of de vragen beantwoord zijn voordat we erover gaan praten. En dan concludeer ik af dat we nog een uur erover gaan praten met extra informatie en dan dank ik u allen voor uw inbreng en sluit de vergadering.